

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Tilinpäätös 2019

Maakuntahallitus 17.02.2020§16

Julkaisutiedot

Julkaisija:

Etelä-Savon maakuntaliitto
Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli
email kirjaamo@esavo.fi
faksi 015 321 1359

Kotisivu:

www.esavo.fi

Julkaisu:

Tilinpäätös 2019
Julkaisusarjan nro:
ISBN 978-952-5932-61-4
ISSN 1455-2930

Mikkeli 2020

SISÄLLYSLUETTELO

OSA 1: TOIMINTAKERTOMUS	1
OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	2
Maakuntajohtajan katsaus	2
Yleinen kehitys Etelä-Savossa	4
Maakuntaliiton hallinto ja talous	5
Maakuntaliiton viraston strategia, organisoituminen ja henkilöstö	10
SELONTEKO MAAKUNTALIITON SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	13
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	15
Tilikauden tuloksen muodostuminen	15
Toiminnan rahoitus	17
RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	18
KOKONAISTULOT JA -MENOT	19
TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	20
OSA 2: TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	23
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	24
MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN	36
Käyttötalouden toteutuminen	36
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	37
OSA 3: TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	38
TULOSLASKELMA	39
RAHOITUSLASKELMA	40
TASE	41
OSA 4: TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	42
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	48
LUETTELOT JA SELVITYKSET	50

OSA 1: TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Maakuntajohtajan katsaus

Sote- ja maakuntauudistus vaikutti keskeisesti maakuntaliiton toimintaan vuonna 2019. Maakunta- ja sote-uudistuksen esivalmistelu päättyi 9.3.2019, kun pääministeri Juha Sipilä ilmoitti hallituksensa erosta. Maakuntaliitto oli vastannut Etelä-Savossa maakunta- ja soteuudistuksen hallinnosta. Maakuntaliiton toiminta jatkuu toistaiseksi voimassa olevan lainsäädännön pohjalta.

Maakuntaliiton asema osana monialaista maakuntaa selviää sen jälkeen, kun sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus on toteutunut. Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan itsehallinnolliset alueet mahdollistavat vaiheittaisen siirtymisen monialaisiin maakuntiin. Monialaisen maakunnan valmistelu toteutetaan parlamentaarisesti. Parlamentaarisen selvityksen on tarkoitus valmistua vuoden 2020 loppuun mennessä. Helmikuun puolivälissä valmistelu ei ollut vielä käynnistynyt.

Sote-valmistelu jakoi maakuntaa

Hallitusohjelman tavoitteena on hyvinvointierojen kaventaminen ja yhdenvertaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen kaikille suomalaisille. Uudistuksella halutaan parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta. Hallituksen painopiste on perustason palveluissa.

Uudistus toteutetaan kuntaa suuremmilla itsehallinnollisella alueella, jotka tarkoittavat 18 maakuntaa. Uudellamaalla tullaan tekemään oma erillisratkaisunsa.

Etelä-Savossa ei ole syntynyt yhtenäistä näkemystä siitä, miten uudistuksen valmistelu maakunnassa toteutetaan. Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosteri on esittänyt sosiaali- ja terveysministeriölle, että se olisi mukana Pohjois-Savon sote-valmistelussa. Samoin ovat esittäneet sairaanhoitopiirin jäsenkunnat. Sosterin ja Etelä-Savon sairaanhoitopiirin keskinäiset neuvottelut erikoissairaanhoidon työnjaosta eivät ole johtaneet tulokseen.

Etelä-Savon maakuntaliitto on esittänyt sosiaali- ja terveysministeriölle, että sote-palveluiden valmistelu tulisi toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti nykyisillä maakuntarajoilla. Maakuntaliitto on katsonut, että sote-valmistelun toteuttaminen nykyisistä maakuntarajoista poikkeavilla alueilla voisi vaikuttaa myös maakuntajakoon ja vaikuttaisi siten merkittävästi myös nykyisen Etelä-Savon maakunnan toimintaan. Tämä edellyttäisi laajaa vaikutusarviointia. Helmikuun puoliväliin mennessä valtioneuvosto ei ole linjannut sote-palveluiden valmistelun aluejaosta.

Pitkäjärjestelmästä liikennesuunnittelua

Antti Rinteen hallitus käynnisti ja Sanna Marinin hallitus on jatkanut koko maan kattavaa pitkäjärjestelmästä, koko liikennejärjestelmän suunnitteluun tähtäävän parlamentaarisen suunnittelutyötä. Valtakunnallinen ja maakunnallinen suunnittelutyö muodostavat kokonaisuuden, jonka tavoitteena on alueiden saavutettavuuden ja elinvoiman vahvistaminen. Maakuntaliiton tavoitteena on, että pitkäjärjestelmässä liikennesuunnittelussa on otettava huomioon Etelä-Savon ja koko Itä-Suomen elinvoiman vahvistaminen.

Etelä-Savon maakunta on mukana Itäradan nopeuttamiseen tähtäävässä hankkeessa. Keskeinen tavoite on kolmen tunnin yhteys sekä Kuopiosta että Joensuusta Helsinkiin. Tavoitteena on sekä radan oikaisu Kouvolasta Porvoon kautta Helsinkiin että nykyisten ratojen nopeuttaminen niin Kouvolaan ja Kuopioon kuin Kouvolaan ja Joensuun välillä.

Raideyhteyksien nopeuttaminen on ollut viiden Itä-Suomen maakunnan ja 10 kaupungin yhteinen strateginen hanke, jossa tiiviillä yhteistyöllä halutaan edistää yhteisiä strategisia tavoitteita. Raideliikenteen

kehittäminen tuo sekä henkilö- että tavaraliikenteen kehittämisen myötä elinvoimaan koko Itä-Suomeen.

Aluepolitiikka keskeinen osa edunvalvontaa

Vuonna 2019 EU:n uuden vuosien 2021-2027 rakennepolitiikan ohjelmakauden valmistelu oli keskeisessä osassa. Keskeinen kysymys on EU:n rakennerahoituksen kansallinen jakaminen, jossa Etelä-Savon maakuntaliiton tavoitteena on Itä- ja Pohjois-Suomen erityispiirteiden huomioon ottaminen ja riittävän koheesiorahoituksen turvaaminen näille alueille tulevilla EU:n ohjelmakaudella Kansallisen aluekehityslainsäädännön valmistelussa on turvattava maakuntien asema.

Kulttuuri nostaa Itä-Suomea

Vuoden 2019 keväällä käynnistyi Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon yhteinen hanke Euroopan vuoden 2026 kulttuuripääkaupungin saamiseksi Savonlinnaan. Tämä Saimaa-ilmioiksi nimetty hanke on koko itäisen Suomen yhteinen tarina, jolla kulttuurin avulla vahvistetaan koko alueen elinvoimaa.

Maakunnalla kovat haasteet

Kuten edellisenä vuonna maakunnan suurin haaste on väestön väheneminen. Etelä-Savon maakunnan väkiluvun väheneminen jatkui vuonna 2019. Ennakkotietojen mukaan väestö väheni vuonna 2235 henkilöllä. Kuten koko Suomessa, syntyvyys oli Etelä-Savossa ennätyksellisen alhaalla. Työttömyys aleni mutta samalla myös osaavan työvoiman saatavuus ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmat vaikeuttivat talouden kasvua. Kuntien talous heikkeni merkittävästi vuonna 2019 mikä osaltaan heikensi maakunnan elinvoimaa. Investointien puute, supistuvat paikalliset markkinat ja yritysten jatkajien vähäisyys lisäsivät maakunnan haasteita.

Maakuntaliiton toiminnan kehittäminen

Maakunta- ja soteuudistuksen kaaduttua käynnistyi Etelä-Savon maakuntaliiton oman strategian uudistaminen. Maakuntaliiton henkilöstö on osallistettu uudistuksen valmisteluun. Syksyn aikana kuultiin henkilöstön näkemyksiä ja niiden pohjalta ollaan laatimassa uutta maakuntaliitolle uudistettua strategiaa vuoden 2020 aikana.

Vuoden 2021 alusta maakuntaliiton kaksi jäsenkuntaa, Heinävesi ja Joroinen siirtyvät toisiin maakuntiin. Vuoden 2020 aikana valmistellaan tarvittavat toimenpiteet näiden muutosten toteuttamiseksi.

Mikkelissä 7.2.2020

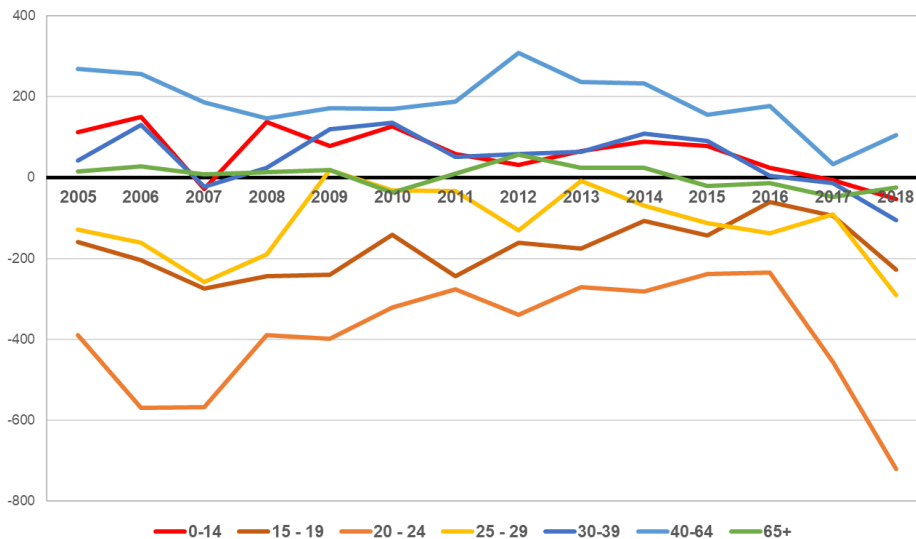

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Yleinen kehitys Etelä-Savossa

Etelä-Savon väestön kokonaismuutos on ollut viime vuodet hyvin negatiivinen. Tilastokeskuksen väestönmuutosten ennakkotietojen mukaan tammi-joulukuussa 2019 kokonaismuutos oli Etelä-Savossa 2 235 henkilön verran miinuksella, kun vuonna 2018 vuonna väestötappiota kertyi jopa 2 579 henkilön verran. Tätä edeltävinä vuosina vuotuinen tappio on ollut noin tuhannen henkilön luokkaa. Luonnollinen väestönmuutos (syntyneiden ja kuolleiden erotus) on ikääntyneessä maakunnassa pitkään selittänyt negatiivisia lukemia, mutta viime vuosina myös muuttoliikkeen trendi on kääntynyt jyrkästi huonompaan suuntaan. Ennakkotietojen mukaan Etelä-Savon kokonaisnettomuutto oli vuonna 2019 tappiolla 958 henkilön verran.

Uusimmat ikäryhmittäiset muuttoliiketiedot ovat saatavilla vuodesta 2018. Suurimmat muuttotappiot maakunta kärsii 20–24 vuotiain nuorten ikäryhmässä. Vuoden 2018 muuttoliikeluvut olivat edellisvuosien kehitykseen verrattuna heikompia ja 40-64- vuotiain ikäryhmä oli ainoa, jossa kokonaisnettomuutto oli positiivinen (+67). Maahanmuutto on jonkin verran pienentänyt maakunnan kokonaismuuttotappioita. Vuonna 2019 Etelä-Savoon muutti ulkomailta 451 henkilöä.

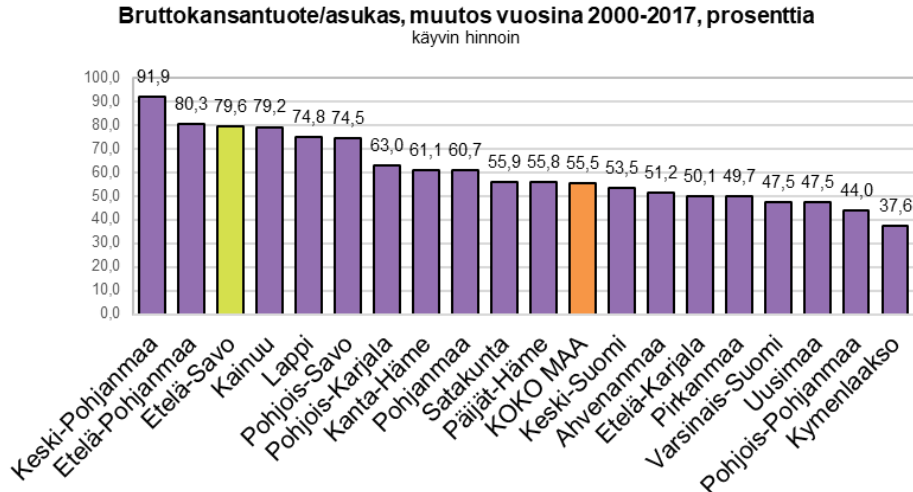

Kuvio 1: Etelä-Savon muuttotiedot ikäryhmittäin 2018 (viimeisin saatavilla oleva tieto)

Työllisyystilanne parani edelleen vuonna 2019. Työttömien määrä laski Etelä-Savossa vuodentakaisesta suhteellisesti eniten koko maassa. Etelä-Savossa oli joulukuun lopussa työttömänä 6 655 henkilöä, eli 435 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömänä oli vuodenvaihteessa 10,6 prosenttia Etelä-Savon työvoimasta.

Alle 25-vuotiaita työttömiä oli joulukuun lopussa 842, mikä on 120 henkilöä (12,5 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Etelä-Savossa oli joulukuun lopussa yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita 1413, mikä on 185 henkilöä (12%) vähemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä miehiä oli 878 ja naisia 535. Pitkäaikaistyöttömien miesten määrä laski vuotta aiemmasta 12 % ja naisten 10 %. Pääammattiryhmittäin tarkastellen pitkäaikaistyöttömien määrä laski Etelä-Savossa eniten maa- ja metsätaloustyössä (40 %) sekä prosessi- ja kuljetustyössä (29 %).

Aluetalouden mittareista viimeisin bruttokansantuotetieto (BKT) on saatavilla vuodelta 2017. Etelä-Savolla on ollut positiivinen kehitystahti ja BKT/asukas on kehittynyt kolmanneksi parhaiten koko maassa vertailuajanjaksolla 2000 – 2017. Valitettavaa on kuitenkin se, että euromääräisesti mitattuna maakunnan BKT/asukas on kolmanneksi huonoin koko maan vertailussa.

Kuvio 2: Bruttokansantuote/asukas, muutos vuosina 2000 - 2017

Tilastokeskuksen vuotta 2019 koskevien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien tilikauden tulos (€/asukas) oli Etelä-Savossa maakunnittaisen vertailun neljänneksi heikoin, -201 €/asukas. Tulos heikkeni hie- man vuodesta 2018 (-165 €/as). Kuntien lainakanta vuonna 2019 oli Etelä-Savossa maakunnittaisen ver- tailun 7. suurin, 3949 euroa/asukas. Lainakanta kasvoi asukasta kohden 419 eurolla vuodesta 2018.

Tilinpäätösarvioiden mukaan Etelä-Savon kuntien toimintakate asukasta kohden vuonna 2019 oli -6 325 €/as (v. 2018 -6 113 €/as). Verotulot Etelä-Savon kunnissa kasvoivat kahdella prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna asukasta kohden (3 714 €/as, vuonna 2018 3 640 €/as). Valtionosuudet vähenivät - 0,3 prosenttia vuoteen 2018 nähden. Asukasta kohti laskettuna verotuloista ja valtionosuuksista muo- dostuva verorahoitus kasvoi 1,1 prosentilla ollen 6 312 euroa (v. 2018 6 244 euroa). Kuntien yhteenlas- kettu vuosikate asukasta kohden oli 113 €/as (vuonna 2018 166 €/as). Kuntien omien arvioiden perus- teella lainakanta kasvoi 11,9 prosentilla edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna.

Tilikauden tulos asukasta kohden oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuonna 2019 positiivinen Etelä-Savon kunnista Hirvensalmella (403 €/as), Puumalassa (519 €/as) sekä Sulkavalla (311 €/as).

Tilastokeskuksen Kuntatalous neljännesvuosittain -tilaston mukaan Manner-Suomen kuntien antamien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu toimintakate heikkeni vuonna 2019 1,2 miljardilla eurolla edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate pieneni ja laina- kanta kasvoi, ja negatiiviseksi vuosikatteen arvioiden kuntien määrä kasvoi aiemmasta. Valtionosuuksien, verotulojen ja rahoitustuottojen kasvun seurauksena vuosikate kuitenkin heikkeni euromääräisesti toimintakatetta vähemmän. Kaikkiaan kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta (225 kuntaa) teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen.

Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastosta, johon on kerätty vuoden 2019 tilinpäätösarvotietoja kaikilta Manner-Suomen 295 kunnalta ja 133 kuntayhtymältä. Aineisto on jalostettu ja analysoitu Kuntaliitossa. Yksittäisten kuntien vuoden 2019 luvut voivat muuttua vielä, koska esimerkiksi kaikkia sairaanhoitopiirien laskuja ei välttämättä ole vielä tiedossa. Vuoden 2019 tiedot on suhteutettu asukaslukuun 31.12.2018.

Maakuntaliiton hallinto ja talous

Luottamushenkilöhallinto

Maakuntaliiton ylin päättävä elin, maakuntavaltuusto, aloitti kuluvan valtuustokauden syksyllä 2017.

Maakuntavaltuustossa on 67 jäsentä ja sen poliittinen jakauma on seuraava:

- Suomen Keskusta 24
- Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue 18
- Kansallinen Kokoomus 11
- Vihreä liitto 6
- Perussuomalaiset 4
- Suomen Kristillisdemokraatit 3
- Vasemmistoliitto 1

Maakuntavaltuuston puheenjohtajana kaudella 2017 - 2021 toimii Satu Taavitsainen (SD.) Mikkelistä. Varapuheenjohtajina toimivat Markku Kakriainen (Kesk) Mikkelistä ja Oskari Valtola (Kok) Mikkelistä.

Maakuntavaltuusto kokoontui kaksi kertaa. Kokouksessa käsiteltyjä asiakohtia oli yhteensä 28.

Maakuntahallitus on 13-jäseninen ja siinä paikkajakauma on seuraava:

- Suomen Keskusta 5
- Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue 4
- Kansallinen Kokoomus 2
- Perussuomalaiset 1
- Vihreä liitto 1

Maakuntahallituksen puheenjohtajana kaudella 2017 - 2021 toimii Jarkko Wuorinen (Kesk) Savonlinnasta. Varapuheenjohtajina toimivat Pekka Selenius (Kok) Mikkelistä ja Anna-Kristiina Mikkonen (SDP) Savonlinnasta.

Maakuntahallitus kokoontui vuoden 2019 aikana 11 kertaa ja käsitteli kaikkiaan 216 asiakohtaa.

Tarkastuslautakunta on 5-jäseninen ja siinä ovat edustettuina maakunnan neljä suurinta poliittista puoluetta. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimii Anne Perälä (SDP). Maakuntavaltuusto valitsi maakuntaliiton tilintarkastajana jatkamaan BDO Audiator Oy:n ja vastuullisena tarkastajana on Aki Ruusanen.

Lautakunta kokoontui vuonna 2019 kaikkiaan 5 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 33 asiakohtaa.

Taulukko 1: Maakuntaliiton toimielinten kokoonpanot 2019

MAAKUNTAVALTUUSTO 2017 - 2021		
<i>puheenjohtaja</i>	Taavitsainen Satu	Mikkeli
<i>I varapuheenjohtaja</i>	Kakriainen Markku	Mikkeli
<i>II varapuheenjohtaja</i>	Valtola Oskari	Mikkeli
<i>sihteeri</i>	Makkula Hanna, hall.- ja kehitt.joht.	Etelä-Savon maakuntaliitto -12.8.
	Nulpponen Janne, vs. h. ja keh.joht.	Etelä-Savon maakuntaliitto 12.8.-
	<i>varsinaiset jäsenet</i>	<i>varajäsenet</i>
ENONKOSKI	Purhonen Petri	Turunen Kari
HEINÄVESI	Happonen Aarno	Hokka Mervi
	Suhonen Maija	Vauhkonen Anna
HIRVENSALMI	Mynttinen Maritta	Liukkonen Heikki
JOROINEN	Ihalainen Kimmo	Leväinen Virva
	Kansanoja Maija-Riitta	Jaakkola Antero
	Toroi Jari	Immonen Janne
JUVA	Hänninen Elisa	Pesonen Timo
	Paunonen Reijo	Huisko Johanna
	Rautio Ari	Holm Tauno
KANGASNIEMI	Hokkanen Simo	Pietarinen Rauni

MIKKELI	Kuusjärvi Markku	Vornanen Tuulia
	Nykänen Tapani	Tiusanen Hannu
	Ahonen Liisa	Ruotsalainen Pertti
	Barck Paavo	Hokkanen Marita
	Hämäläinen Laura	Pulliainen Liisa
	Kakriainen Markku	Rouhiainen Risto
	Kauppinen Heli	Jussi-Pekka Nina
	Kauria Outi	Otkkonen Kirsi
	Kuikka Seija	Harmoinen Taina
	Kuitunen Soile	Vartiainen Jaana
	Lehkonen Raine	Juhola Jatta
	Marttinen Jussi	Heinänen Raimo
	Miettinen Olli	Aho Eero
	Nykänen Heikki	Väänänen Jaakko
	Pekonen Petri	Pöyry Pekka
	Pöntinen Minna	Hakala Kerttu
	Salo-Oksa Armi	Maczulskij Ton
	Seppälä Arto	Tullinen Hannu
	Siitonen Mikko	Liikanen Veli
	Soininen Mali	Hölttä Elina
Strengell Jarno	Korhonen Tapani	
Taavitsainen Satu	Tissari Jenni	
Valtola Oskari	Oksman Juhani	
Vuori Juha	Koivikko Jyrki	
MÄNTYHARJU	Häkkanen Markku	Hujanen Seppo
	Kuoksa Timo	Hartonen Ari
PERTUNMAA PIEKSÄMÄKI	Pekkanen Leena	Mäenpää Eveliina
	Liukkonen Jari	Räisänen Annukka
	Ilmoniemi Mira	Skyttä Heikki
	Kivimäki Antti	Leskinen Jaana
	Leikas Tiia	Majamäki Mika
	Nyrhinen Anne-Mari	Merikoski Yrjö
	Perälä Anne-Maarit	Romo Kati
	Rajapolvi Jari	Julkunen Raimo
	Rytkönen Pauli	Salo Alpo
	Sepponen Arto	Tenhunen Tuula
PUUMALA RANTASALMI	Pasanen Unto	Korhonen Minna
	Aho Riikka	Sistonen Eero
SAVONLINNA	Kokkonen Auvo	Kärkkäinen Tuula
	Backman Anja	Stenberg Eija
	Kristiansson Olli-Pekka	Sironen Olli
	Koskela Jouni	Puustinen Hanne
	Lundenius Matti	Kosonen Seppo
	Mikkonen Anna-Kristiina	Laamanen Heli
	Mustonen Merja	Kosonen Lauri
	Okabe-Silvasti Chieko	Strandén Tiina
	Ora Ari	Turunen Pekka
	Puustinen Veikko	Turunen Kaj
	Sairanen Lea	Puputti Seija
	Torikka Kirsi	Tynkkynen Jonne
	Uimonen Anna-Liisa	Metsälä Sanna
	Valkonen Esa	Koponen Jussi
	Wuorinen Jarkko	Pennanen Erkki
Österlund Olli	Mielikäinen Esko	

SULKAVA

Auvinen Hannu
Nokelainen Sirpa

Partanen Lasse
Partanen Ari

MAAKUNTAVALTUUSTON VAALILAUTAKUNTA 2017 - 2021

jäsenet

Kauria Outi, Mikkeli, puheenjohtaja
Strengell Jarno, Mikkeli, varapuheenjohtaja
Ilmoniemi Mira, Pieksämäki

varajäsenet

Aho Riikka, Rantasalmi
Mikkonen Anna-Kristiina, Savonlinna
Hokkanen Simo, Kangasniemi

sihteeri

Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto -12.8.
Nulpponen Janne, vs. hallinto- ja kehittämisjohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto 12.8.-

MAAKUNTAHALLITUS 2017 - 2021

puheenjohtaja

Wuorinen Jarkko

Savonlinna

I varapuheenjohtaja

Selenius Pekka

Mikkeli

II varapuheenjohtaja

Mikkonen Anna-Kristiina
Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjoht. -12.8.

Savonlinna

sihteeri

Nulpponen Janne, vs. hallinto- ja kehittämisjoht. 12.8.-

Etelä-Savon maakuntaliitto

Etelä-Savon maakuntaliitto

esittelijä

Mäkinen Pentti
Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjoht. -12.8.

Etelä-Savon maakuntaliitto

esittelijä hankkeitten

Nulpponen Janne, vs. hallinto- ja kehittämisjoht. 12.8.-

Etelä-Savon maakuntaliitto

maksatuspäätösten oikaisuvaatimuksissa

sekä tarkastusraporteissa

esittelijä hankkeiden ns. jatkotoimissa eli rahoituksen

takaisin perinnöissä

Vauhkonen Jarmo, aluesuunnittelujohtaja

Etelä-Savon maakuntaliitto

Etelä-Savon maakuntaliitto

varsinaiset jäsenet

Auvinen Hannu, Sulkava
Hartonen-Pulkka Tanja, Mäntyharju
Mikkonen Anna-Kristiina
Hänninen Elisa, Juva
Kauhanen Matti, Pieksämäki
Kärkkäinen Tuula, Rantasalmi
Leskinen Ulla, Mikkeli
Liikanen Veli, Mikkeli -19.11.
Saikkonen Jukka 19.11.-
Ojala Kari, Mikkeli
Olkonen Kirsi, Mikkeli
Sairanen Lea, Savonlinna
Selenius Pekka, Mikkeli
Wuorinen Jarkko, Savonlinna

varajäsenet

Laukkanen Kati, Enonkoski
Virtanen Outi, Pertunmaa
Tiainen Teemu, Savonlinna
Nykänen Tapani, Kangasniemi
Liukkonen Heikki, Hirvensalmi
Huupponen Erkki, Pieksämäki
Vainio Hanne, Mikkeli
Leikas Tiia, Pieksämäki

Rahikainen Pirkko, Mikkeli
Pöyry Pekka, Mikkeli
Leskinen Jaana, Pieksämäki
Häkkänen Markku, Mäntyharju
Torikka Kirsi, Savonlinna

TARKASTUSLAUTAKUNTA 2017 - 2021

	<i>varsinaiset jäsenet</i>	<i>varajäsenet</i>
	Perälä Anne-Maarit, Pieksämäki, pj. Pekkanen Leena, Mäntyharj, varapj. Eklöf Antti, Rantasalmi Kuoksa Timo, Mäntyharju Ora Ari, Savonlinna	Romo Kati, Pieksämäki Mäenpää Eveliina, Mäntyharju Sistonen Eero, Rantasalmi Hartonen Ari, Mäntyharju Miettinen Olli, Mikkeli
<i>sihteeri</i>	Hämäläinen Tiina, henkilöstöas.t.	Etelä-Savon maakuntaliitto
<i>tilintarkastusyhteisö</i> (tilikausi 2017-2020)	Rusanen Aki, tilintarkastaja	BDO Auditor Oy

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia maakuntaliiton toiminnan osalta ovat maakuntahallitus, maakuntajohtaja sekä yksiköiden johtajat. Valtuusto käsittelee liiton talousarviota yhtenä tulosalueena, jolle se myöntää määrärahan ja tuloarvion, rahoitustulot ja rahoitusmenot. Hankkeet käsitellään talousarviossa nettoperusteisina.

Yhteistoiminta

Maakuntaliiton yhteistoimintaryhmä kokoontui vuoden 2019 aikana kaksi kertaa ja käsitteli 16 asiakoh-
taa. Yhteistoimintaryhmässä käsiteltiin mm. työterveyshuollon toimintasuunnitelma, henkilöstöraportti,
henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, työsuojelun toimintasuunnitelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertai-
suussuunnitelma. Lisäksi kokouksissa käytiin läpi maakuntaudistuksen tilannetta ja viraston toiminnan
kehittämistä.

Taulukko 2: Maakuntaliiton yhteistoimintaelimen kokoonpano 2019.

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITON YHTEISTOIMINTAELIN

<i>Työnantajapuolen edustajat</i>	
<i>puheenjohtaja</i>	Wuorinen Jarkko, mh:n pj. Mikkonen Anna-Kristiina, mh:n II vpj. Selenius Pekka, mh:n I vpj. Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja
<i>esittelijä</i>	Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjohtaja -12.8 Nulpponen Janne, vs. hallinto- ja kehittämisjohtaja 12.8-
<i>Ammattijärjestöjen edustajat</i>	
<i>varapuheenjohtaja</i>	Pekkanen Eveliina, Akava-JS, työsuojeluvaltuutettu Tanttu Marko, Akava TS Kiiskinen Jutta, JYTY
<i>sihteeri</i>	Hämäläinen Tiina, henkilöstöasiantuntija

Maakuntaliiton talous

Maakuntavaltuusto hyväksyi talousarvion vuodelle 2019 kokouksessaan 26. marraskuuta 2018. Menot talousarviossa olivat 2,61 miljoonaa euroa ja tulot 2,48 miljoonaa talousarvion ollessa 125 000 euroa alijäämäinen.

Maakuntaliiton talouteen maakuntaudistukselle tehty työ on vaikuttanut paljon. Useat työntekijät ovat oman toimensa ohella tehneet sekä maakuntaliiton työtä että uudistuksen valmistelua. Työpanos on

jaettu tehdyn työn suhteessa valtionavustukselle. Maakuntaliiton henkilöstön palkkakuluja uudistukselle on allkoitu vuonna 2019 n.160 000 €, joka on siis nyt säästönä liiton perusbudjettiin – liittyen siihen, että työntekijät ovat tehneet kahta työtä samanaikaisesti. Vuoden 2019 talousarvioon ei pystytty ennakoimaan kariutuneen maakuntaudistuksen aiheuttamia muutoksia maakuntaliiton taloudenpiitoon. Tämä selittää osaltaan myös maakuntaliiton hyvää taloudellista tulosta vuonna 2019.

Valtio rahoitti uudistusta osoittamalla maakunta- ja soteuudistuksen esivalmistelun rahoitusta maakuntien liitoille. Vuonna 2019 päättyneen valtion rahoitusta myönnettiin Etelä-Savon maakuntaliitolle ICT-valmisteluun, yleisvalmisteluun ja SOTE-koordinaattorin tehtäviin koko uudistuksen aikana yhteensä 5,79 miljoonaa euroa. Rahoituksesta käytettiin 4,21 miljoonaa euroa. Valtion myöntämän rahoituksen tukiprosentti vaihteli 70 prosentista 100 prosenttiin.

Vuoden 2019 osalta maakunta- ja soteuudistuksen kulut olivat 1,38 miljoonaa euroa ja valtion rahoituksesta saadut tuotot 1,33 miljoonaa euroa. Uudistuksessa mukana olleet organisaatiot osallistuivat omarahoitusosuuden kattamiseen.

Uudistuksen taloutta seurattiin maakuntaliiton käyttösuunnitelman hankkeet-osiossa. Uudistuksen jatkuminen ennakoitua pidempään aiheutti maakuntaliitolle alkuperäiseen talousarvioon nähden huomattavia lisämenoja ja -tuloja.

Jäsenkuntien maksuosuudet muodostavat normaalivuonna maakuntaliiton suurimman tulonlähteen. Vuonna 2019 jäsenkuntien maksuosuudet olivat 2,4 miljoonaa. Maksuosuudet nousivat vuodesta 2018 yhden prosentin.

Maakuntaliiton viraston strategia, organisoituminen ja henkilöstö

Maakuntaliiton viraston toiminta-ajatuksena on: Teemme tulosta Etelä-Savon hyväksi; Olemme aluekehittäjä, maakunnan edunvalvoja ja yhteisen tahdon muodostaja. Lisäksi maakuntaliitto on arvostettu suunnannäyttävä, haluttu yhteistyökumppani ja hyvä työyhteisö, jolle Etelä-Savon menestys on yhteinen asia. Viraston avaintehtävät ja päämäärät ovat

- Aluekehitys: Elinvoimaisempi ja vetovoimaisempi Etelä-Savo
- Aluesuunnittelu ja maankäyttö: Paras mahdollinen toimintaympäristö
- Edunvalvonta: Oikea-aikainen ja tulokellinen vaikuttaminen
- Kansainvälinen yhteistyö: Maakunnan vahvuuksia tukeva kansainvälinen toiminta
- Yhteishenki: Maakunnan identiteetin ja imagon vahvistaminen
- Johtaminen: Osaava ja innostunut työyhteisö

Maakuntaliiton virasto muodostuu aluekehitysyksiköstä, aluesuunnitteluyksiköstä, hallinto- ja kehittämisyksiköstä sekä maakuntajohtajan esikunnasta. Yksiköiden päälliköillä voi olla vastuullaan toimialaansa liittyviä, erikseen budjetoituja hankkeita.

Talousarviossa ennakoitiin vuodelle 2019 henkilötyövuosien määräksi 27,2. Toteutuma oli 29,7 (laskelma perustuu virka-/työsuhteiden kestoön vähennettynä pitkällä poissaoloilla. Henkilöstömäärässä näkyy vielä 2019 alkupuolella maakuntaudistuksen valmistelun henkilöstö, mikä oli otettu työsuhteeseen maakuntaliittoon valmistelurahoituksella. Osa maakuntaliiton henkilöstöstä työskenteli oman toimensa ohella maakuntaudistuksen hyväksi. Tätä ei ole huomioitu taulukossa 3 vuoden 2019 toteutuksessa, vaan liiton vakinainen henkilöstö on esitetty taulukossa kokoaikaisesti perustehtävässään. Lisäksi maakuntaliitossa työskenteli 3 kuukauden ajan yksi henkilö työkoikeilussa.

Taulukko 3: Maakuntaliiton henkilöstö vuonna 2019

Maakuntaliiton henkilöstö/ henkilötyövuosi	Toteutuma 2018	TA 2019	Toteutuma 2019
Luottamushenkilöhallinto	0,5	1,0	1,0
Virasto	18,7	19,9	19,3
Hankkeet	13,0	6,3	9,4
Yhteensä	32,2	27,2	29,7

Vuoden 2019 lopussa maakuntaliitossa oli kuusi määräaikaista työsuhdetta ja yksi henkilö pidemmällä työvapaalla.

Tavoitteeksi vuodelle 2019 asetettiin, että henkilöstön osaamista hyödynnetään täysimääräisesti ja taitoja kehitetään aktiivisesti. Henkilöstöä on kannustettu erilaisiin ammattitaitoa tukeviin ja laajentaviin koulutuksiin.

Johtamisjärjestelmän kehittämistyötä jatkettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hallituksen puheenjohtajiston ja viraston johtoryhmän tapaamisia oli kuukausittain. Kehityskeskustelut käytiin syksyllä ja ne ovat kiinteä osa maakuntaliiton viraston vuosittaista toimintaa. Kehityskeskustelujen osana käytiin koko henkilöstön osalta myös henkilökohtaisen työsuorituksen arviointi. Lisäksi maakuntajohtaja kävi myös vuonna 2019 vapaamuotoisen kahdenkeskisen keskustelun jokaisen työntekijän kanssa.

Taulukko 4: Maakuntaliiton henkilökunta 1.1.-31.12.2019

VAKINAISET VIRKASUHTEISET	
Koskinen Riitta aluekehitysjohtaja	Mäkinen Pentti maakuntajohtaja muutosjohtaja, maakuntaudistus
Makkula Hanna hallinto- ja kehittämisjohtaja työvapaa 12.8.19-11.8.20	Vauhkonen Jarmo aluesuunnittelujohtaja
Nulpponen Janne kaavoituspäällikkö vs. hallinto- ja kehittämisjohtaja 12.8.19-11.8.20	
TYÖSOPIMUSSUHTEISET	
Gynther Heli kehittämisspäällikkö	Leppäkangas Outi ohjelmapäällikkö - työvapaa 26.10.18-25.4.19 - työsuhde päättyi 25.4.2019
Heimonen Tomi kehittämisspäällikkö	Paananen Pirjo ohjelmapäällikkö 1.2.19-
Hämäläinen Tiina henkilöstöasiantuntija	Pekkanen Eveliina kehittämisspäällikkö
Kautiainen Hanna ennakointiasiantuntija	
Keinänen Arja maksatusasiantuntija - 60% työaika	Piispanen Kirsi-Maaria maksatusasiantuntija
Kiiskinen Jutta talouspäällikkö	Poutamo Sanna ympäristöpäällikkö
Kokkonen Anne kehittämisspäällikkö 1.3.19- ennakointiasiantuntija -28.2.19	Repo Raili tiedonhallinnan asiantuntija - työsuhde päättyi 30.6.19

Kokkonen Jaana
tilastoasiantuntija

Kovanen Kirsi
virastoemäntä

Kuva Jyrki
ohjelmapäällikkö

Laakso Tuomo
järjestelmäpäällikkö
kokonaisarkkitehtuurasiantuntija,
maakuntaudistus 16.4.18-31.3.19

Laitinen Marjut
maksatusasiantuntija

Räihä Teemu
kehittämispäällikkö
- työsuhde päättyi 6.8.19

Saahko Taina
viestintäpäällikkö

Salo Aino
maakuntajohtajan sihteeri
projektikoordinaattori, maakunta-
uudistus 17.1.18-30.4.19

Tanttu Marko
kehittämispäällikkö

Valanta Tanja
hallintosihteeri

MÄÄRÄAIKAISET

Hytönen Anne
viestintäasiantuntija,
maakuntaudistus 2.5.18-31.3.19

Karjalainen Satu
vs. kaavoituspäällikkö 1.10.19 - 11.8.20

Kuuva Niina
ennakointiasiantuntija 6.5.19 -31.1.20

Nieminen Kati
henkilöstöasiantuntija,
maakuntaudistus 1.6.18-31.5.19

Peltola Juha
lakimies,
maakuntaudistus 16.4.18-31.12.19

Sipilä Sami
talousjohtaja,
maakuntaudistus 6.2.18- 31.3.19

Tammi Reko
koordinaattori 13.5.19 - 30.6.20

Tanskanen Riikka
projektipäällikkö 5.6.19 - 31.3.21

Ukkonen Satu
tietojärjestelmäasiantuntija,
maakuntaudistus 17.1.19 - 13.3.19

Varho Anu-Anette
koordinaattori 2.5.19 - 30.6.20

Venäläinen Terhi
koordinaattori 1.12.19 - 31.12.21

Vikman Laura
rakennusinventoija 1.8.18-31.5.19

Ylönen Samu
harjoittelija, projektiasistentti
14.5.18-31.1.19

Erillisestä vuoden 2019 henkilöstöraportista käyvät ilmi henkilöstöä koskevat tarkemmat tiedot ja tunnusluvut. Se saatetaan tiedoksi maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle. Henkilöstöraportti käsitellään maakuntaliiton yhteistoimintaryhmässä maaliskuussa ja tuodaan tämän jälkeen maakuntahallitukseen.

Selonteko maakuntaliiton sisäisen valvonnan järjestämisestä

Maakuntaliiton sisäinen valvonta perustuu lainsäädäntöön sekä omiin sääntöihin, ohjeisiin ja talousarvion täytäntöönpanomääräyksiin. EU:n rakennerahastotoiminnan osalta on Työ- ja elinkeinoministeriölle laadittu erilliset kutakin rahastoa koskevat hallinto- ja valvontajärjestelmäkuvaukset varojen käytön asianmukaisen hallinnoinnin varmistamiseksi.

Ohje sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseen

Maakuntaliiton nykyinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on ollut voimassa toukokuusta 2016. Ohjeistuksella linjataan maakuntaliiton tilivelvollisten viranhaltijoiden, esimiesten ja henkilöstön toimintaa. Ohjeen tavoitteena on edistää maakuntaliiton eri toimijoiden vastuullisuutta sekä tietoisuutta ja ymmärrystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä osana johtamista ja hyvää hallintotapaa, päätöksentekoa, toiminnan ohjausta, seuranta ja arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan niitä sisäisiä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pystyvät varmistamaan liiton toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Riskienhallinta on keskeinen osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan toimintaa liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, seuraamiseksi ja raportoimiseksi. Riskillä tarkoitetaan sellaisen tapahtuman mahdollisuutta, joka voi uhata tavoitteiden saavuttamista. Se voidaan myös ymmärtää hyödyntämättä jääneeksi mahdollisuudeksi.

Maakuntavaltuusto päättää sisäisen valvonnan riskienhallinnan perusteista ja maakuntahallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Maakuntajohtaja vastaa operatiivisesta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Maakuntajohtajalla ja yksiköiden päälliköillä on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja hoitamisesta alaisensa toiminnan osalta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista. Jokaisen esimiehen on osaltaan varmistuttava siitä, että viranhaltijat ja työntekijät ovat tietoisia omista tehtävistään ja tavoitteistaan. Heidän on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä viipymättä tarpeellisiin toimenpiteisiin aina, kun ohjeiden vastaista, epätaloudellista tai tehotonta toimintaa tai riskejä sisältävää toimintaa on havaittu.

Jokainen maakuntaliiton palveluksessa oleva työntekijä on velvollinen omalta osaltaan noudattamaan toimintaa koskevaa lainsäädäntöä, ohjeita ja päätöksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi ja luotettavuus

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan ensi sijassa toimintakertomuksessa. Talousarvion toteutumista seurataan maakuntahallituksessa neljännesvuosittain tapahtuvan raportoinnin ja tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä.

Toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arvioinnin kehittäminen on johtamisen keskeisiä tehtäviä. Maakuntastrategiaan on sisällytetty liiton toiminnan osa-alueita kuvaavia ja seurattavia mittareita, joilla toiminnan tuloksellisuutta voidaan arvioida. Maakuntastrategiassa on lisäksi määritelty mittareita maakunnan kehityksen suunnan seuranta varten. On kuitenkin huomioitava, että maakunnan kehityksen näkökulmasta liitto on vain yksi toimija. Virastossa keskitetyt ohjeistetut prosessit ovat päätöksenteko, henkilöstöhallinto, hankintatoimi, tietojärjestelmät sekä tila- ja asiakirjahallinto.

Tarkastuslautakunta on kehittänyt menettelyjä, joiden avulla se voi seurata, miten maakuntaliitto toimeenpanee arviointikertomusten havaintoja ja seurannan avulla antaa maakuntavaltuustolle systemaattista palautetta liiton toiminnasta.

Johtaminen ja hyvä hallintotapa

Päivittäisjohtamista tehdään seuraavia periaatteita noudattaen:

- tehtävien, toimivaltuuksien, tulos- ja raportointivastuiden ja menettelyiden määrittelyt kunnossa
- esittely- ja hyväksymis- sekä vahvistusmenettelyt päätöksenteossa, toiminnoissa ja prosesseissa kunnossa
- tehtävien eriyttäminen ja käyttöoikeudet kunnossa
- talouteen liittyvät seurantamenettelyt ja täsmäytykset kunnossa
- prosessikuvaukset ja toimintaohjeet kunnossa
- toimintojen ja prosessien auditointimenettelyt sovitusti
- toiminnan tuloksellisuuden ja suoriutumisen arviointimenettelyt sovitusti
- omaisuuden fyysinen turvaaminen kunnossa
- esimiestyö kunnossa

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Maakuntaliiton omaisuus on vähäistä, lähinnä toimistokalusteita ja koneita. Valvonta on osa viranhaltijoiden/työntekijöiden tavanomaisia työprosesseja. Asianhallintaohjelmiston käyttäminen tukee päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Maakuntaliiton omaisuuden hoitoon, hankintojen kilpailutukseen tms. ei ole kohdistunut korvausvaateita, muutoksenhakuja tai vastaavia.

Tilintarkastuspalvelujen lisäksi liiton hallintoon kohdistuu valtion toimeksiantovarojen osalta hallintoviranomaisen (Työ- ja elinkeinoministeriö) ja todentamisviranomaisen (Valtiovarainministeriö) jatkuvaa tarkastusta sekä hallinnointimenettelyjen että varojen käytön suhteen. Maakuntaliiton toiminnan laajuus huomioon ottaen ei erillistä sisäistä tarkastusta ole käytössä.

Sopimustoiminta

Maakuntaliitossa on käytössä asianhallintajärjestelmän sopimushallintaosio. Ohjelmisto helpottaa sopimusten määräaikojen systemaattista seurantaa. Sopimuksiin liittyviä valituksia tai oikaisuvaatimuksia ei ole vuonna 2019 ollut. Liiton sopimukset ovatkin lähes kokonaisuudessaan hankintalaissa määriteltyjen kansallisten kynnysarvojen alapuolella.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien arviointi on kiinteä osa maakuntaliiton viraston toimintaa. Kriittisimmät riskit kohdistuvat toimintaympäristön muutoksiin, strategisen suunnittelun toteuttamiseen, johtamisen onnistumiseen ja tietojärjestelmien toimivuuteen sekä EU-rahoituksen hallintaan. Tarvittavat uudet hallintakeinot on kirjattu riskien todennäköisyys ja vaikutusten arviointi -asiakirjaan ja niitä viedään käytäntöön.

EU-rakennerahastovarojen hallinnointitehtäviin liittyen vuonna 2015 on valmistunut oma riskienarviointi osana hallinto- ja valvontajärjestelmän hyväksymistä. Syksyllä 2017 on toteutettu Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti rakennerahasto-ohjelmiin liittyvä petosriskien arviointi, mikä päivitettiin vuonna 2019. Ohjeistus koskee rakennerahastokautta 2014-2020.

Vahinkoihin maakuntaliitossa on varauduttu toimintaan nähden riittävällä vakuutusturvalla. Syksyllä 2019 käytiin vakuutusten riittävyys tarkastettu ja täsmennettiin vakuutusten kattavuutta. Mm. etätyöhön liittyvä vakuutuskattavuus on tässä yhteydessä tarkastettu.

Tilinpäätöshetkellä ei ollut vireillä maakuntaliiton toimintaan kohdistuvia oikeudenkäyntejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taulukko 5: Maakuntaliiton tuloslaskelma 2019.

	2019	TP 2018	TP 2017
TULOSLASKELMA (netto)	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 502	2 471	2 449
Toimintakulut	-2 409	-2 329	-2 510
Toimintakate	93	142	-61
Rahoitustuotot ja -kulut	17	14	10
Korkotuotot +			
Muut rahoitustuotot +	17	14	10
Korkokulut -	0	0	0
Muut rahoituskulut -	0	0	0
Vuosikate	111	156	-51
Poistot -			
Satunnaiset tuotot/ kulut +/-			
Tilikauden tulos	111	156	-51

Yllä olevassa tuloslaskelmassa on huomioitu maakuntaliiton toimintakulut ja tuotot hankkeiden osalta nettoperusteisena. Hanketoiminnan bruttokulut olivat 2 064 941,05 (3 373 634,77) euroa ja bruttotuotot 1 832 809,06 (3 142 103,50) euroa eli netto -232 131,99 (-231 531,27) euroa. Toimintakate vuonna 2019 oli 93 368,88 euroa.

Maakuntaliitolla ei ole investointeja, joten sillä ei ole myöskään kirjanpidossaan poistoja.

Taulukko 6: Kuntien jäsenmaksuosuudet 2019.

	TP 2019	TP 2018	TP 2017
JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUDET	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Jäsenkuntien maksuosuudet	2 450	2 425	2 378
Maksuosuudet toimintatuloista netto, %-os	97,9	98,1	97,1
Maksuosuudet/ asukas, €	17,20	16,77	16,15

Jäsenkuntien maksuosuuksilla on keskeinen merkitys liiton toiminnan rahoittamisessa. Niiden osuus varsinaisen toiminnan tuloista oli 97,9 prosenttia vuonna 2019.

Taulukko 7: Maakuntaliiton jäsenkuntien maksuosuudet/asukas 2019.

MENOT / ASUKAS	2019(*)	2018	2017
Asukasluku vuodenvaihteessa	142 380	144 615	147 194
Menot/asukas/ valtuuston hyväksymä, €	-16,92	-16,11	-17,05

*) ennakkotieto

Taulukko 8: Maakuntaliiton tuloslaskelmaa 2019 täydentävät tiedot.

TULOSLASKELMAA TÄYDENTÄVÄT TIEDOT	2019	2018	2017
Palkatun henkilöstön määrä 31.12. (sisältää työllistetyt)	32	34	31
- toteutuneet henkilötyövuodet (teoreettinen säännöllinen vuosityöaika)	29,7	32,2	29,5
- vakinaisissa viroissa ja toimissa olevat	25	25	25
Palkat 1000 €	1 683	1 724	1 579
Kokonaismenot, 1000 €	4 242	5 471	3 353
Toimintamenot, 1000 €	4 242	5 471	3 353
Arvonlisäveropalautukset (verottoman toiminnan), 1000 €	393	632	170

Taulukko 9: Maakuntaliiton jäsenkuntien kuntakohtaiset maksuosuudet 2019

	lask. verotulot 2017*, €	2019 maksu- osuudet, €	%	maksuosuus 2018	muutos, €
Enonkoski	3 848 835	20 936	0,8547	21 321	-385
Heinävesi	9 884 397	53 766	2,1949	54 793	-1 027
Hirvensalmi	6 396 404	34 793	1,4204	34 305	488
Joroinen	14 888 443	80 986	3,3061	81 622	-636
Juva	17 310 270	94 159	3,8439	94 206	-47
Kangasniemi	15 673 706	85 257	3,4805	84 614	643
Mikkeli	174 158 951	947 339	38,6732	930 353	16 986
Mäntyharju	17 916 182	97 455	3,9784	95 314	2 141
Pertunmaa	4 476 771	24 351	0,9941	24 516	-165
Pieksämäki	55 877 809	303 948	12,4081	302 042	1 906
Puumala	7 021 981	38 196	1,5593	37 186	1 010
Rantasalmi	9 320 240	50 698	2,0696	51 454	-756
Savonlinna	106 658 255	580 168	23,6842	574 971	5 197
Sulkava	6 902 561	37 547	1,5328	38 602	-1 055
YHTEENSÄ	450 334 803	2 449 600	100,0	2 425 300	24 303
muutos-%		1,0			

*) Lähde: Valtiovarainministeriö

Toiminnan rahoitus

Taulukko 10: Maakuntaliiton toiminnan rahoitus 2019.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	TP 2019	TP 2018	TP 2017
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate +/-	111	156	-51
Satunnaiset erät, netto +/-			
Tulorahoituksen korjauserät			-25
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-60		
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			100
Toiminnan ja investointien rahavirta	50	156	24
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten muutokset +/-			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen muutos +/-			
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-			
Oman pääoman muutokset +/-			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset +/-			
Vaihto-omaisuuden muutos +/-			
Saamisten muutos	1 063	-934	-263
Korottomien velkojen muutos +/-	-910	822	261
Rahoituksen rahavirta	153	-112	-1
Rahavarojen muutos	203	44	23
Kassavarojen muutos	€	€	€
Kassavarat 31.12.	1 079 999,14	876 577,34	832 585,15
Kassavarat 1.1.	876 577,34	832 585,15	809 585,51
	203 421,80	43 992,19	22 999,64

Kassan riittävyys on 93 pv, vuonna 2018 luku oli 58 pv.
(= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella)

Rahoitusasema ja sen muutokset

Taulukko 11: Maakuntaliiton rahoitusasema ja sen muutokset 2018 ja 2019.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	31.12.2019 1 000 €	31.12.2018 1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	71	11
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4 437	7 559
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Muut saamiset	376	1 349
Siirtosaamiset	25	115
Rahat ja pankkisaamiset	1 080	877
Yhteensä	5 988	9 910
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	88	88
Muut omat rahastot		
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	707	551
Tilikauden yli/alijäämä	111	156
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	4 437	7 559
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksiltalaitoksilta		
Ostovelat	93	1 009
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	47	49
Siirtovelat	506	499
Yhteensä	5 988	9 910

Suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2019 on 15 %. Vuonna 2018 se oli 28 %.
(=100*(vieras pääoma ./ saadut ennakot) / käyttötulot)

Kokonaistulot ja -menot

Taulukko 12: Maakuntaliiton kokonaistulot ja -menot

Maakuntaliiton kokonaistulot ja -menot	
TULOT	1 000 €
Toiminta	
Toimintatuotot	4 335
Verotulot	
Valtionosuudet	
Korkotuotot	0
Muut rahoitustuotot	17
Satunnaiset tuotot	
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	
Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	
Oman pääoman lisäykset	
Kokonaistulot yhteensä	4 352
MENOT	1 000 €
Toiminta	
Toimintakulut	4 242
- Valmistus omaan käyttöön	
Korkokulut	0
Muut rahoituskulut	0
Satunnaiset kulut	
Tulorahoituksen korjauserät	
Pakollisten varausten muutos	
- Pakollisten varausten lis.(+), väh.(-)	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit	
Investointimenot	60
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman vähennykset	
Kokonaismenot yhteensä	4 302
Täsmäytys:	
Kokonaistulot - Kokonaismenot= 4352,461 ./ . 4241,897	51
Rahavarojen muutos+Muut maksuvalmiuden muutokset = 203,42180 ./ . 152,94327	51

Tilikauden tuloksen käsittely

Maakuntahallitus esittää tilikauden ylijäämän, 110 518,53 euroa, siirtämistä taseeseen edellisten tilikausien yli- /alijäämätilille.

Valtuustoaloitteen 19.11.2019 § 25 mukainen luettelo maakuntaliiton ostoista ja tilityksistä vuonna 2019

TOIMITTAJA (sis. Yli 1000€ ostot)	SUMMA € (sis. ALV)	TOIMITTAJA (sis. Yli 1000€ ostot)	SUMMA € (sis. ALV)
ETELÄ-SAVON SOSIAALI- JA TERV.PALV.KY	988 333,67	SERVIINI OY	5 965,60
KUNTIEN ELÄKEVAKUUTUS	491 314,60	SAVONLINNAN OOPPERAJUHL.KANN.YHD.RY	5 463,00
VEROHALLINTO	378 568,79	PALVELUTUKKU ITÄ-SUOMI OY	5 253,20
MIKKELINLÄÄNIN MAATALOUSSÄÄTIÖ	141 883,45	ISKU INTERIOR OY	5 204,28
ITÄ-SAVON SAIRAANHOITOPIIRI KY	107 621,40	VR OSAKEYHTIÖ	5 080,12
KAUFMANN AGENCY HELSINKI OY	68 200,00	OSUUSKAUPPA PEEÄSSÄ	4 840,00
SEB KORT BANK AB	65 072,48	VERKKOKAUPPA .COM OY	4 807,21
MEIDÄN IT JA TALOUS OY	50 040,00	ETELÄ-SAVON LIIKUNTA RY	4 797,20
RAMBOLL FINLAND OY	43 338,64	RAMIN KONDITORIA LEIPOMO	4 741,60
VARSINAIS-SUOMEN LIITTO	40 500,00	LYYTI OY	4 687,20
POHJOIS-KARJALAN LIITTO	40 115,45	ARTER OY	4 464,00
MPY PALVELUT OYJ	38 704,69	KULTTUURITALO TEMPO	4 353,30
SUOMEN METSÄKESKUS,E-Savon alueyksikkö	33 644,55	ENTECORE KY	4 247,00
4EVENT OY	32 438,40	ESRI FINLAND OY	4 224,72
KIXIT OY	31 174,22	SMARTUM OY	4 000,00
INNOFACTOR SOFTWARE OY	31 054,90	LINJA-AUTOLIIKE S.KOSONEN OY	3 929,00
LAPIN LIITTO	29 297,70	POSTI OY	3 898,80
EDENRED FINLAND OY	27 763,60	KYYHKYLÄN KARTANO OY	3 799,00
DANSKE FINANCE OY	22 296,22	FCG KONSULTOINTI OY	3 640,52
MIKKELIN KAUPUNKI	20 846,33	ETELÄ-SAVON ENERGIA OY	3 622,29
TELIASONERA FINLAND OYJ	19 930,17	VR-YHTYMÄ OY	3 508,79
SUOMEN KUNTALIITTO	17 773,68	MIKKELIN MIKAELI OY	3 482,00
TYÖLLISYYSRAHASTO	17 246,17	GU-OHJELMAT	3 434,80
SITOWISE OY	17 050,00	ETELÄ-SAVON SOSIAALI-JA TERVEYSTURVA RY	3 393,00
ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS	15 350,27	LUMME ENERGIA OY	3 334,74
CGI SUOMI OY	14 876,78	NUKKETEATTERI REAKTORI	3 286,00
ETELÄ-SAVON TYÖTERVEYS OY	13 922,87	OSUUSKAUPPA SUUR-SAVO	3 226,27
KARJALAN ASIAMIESTOIMISTO OY	12 845,03	FCG KOULUTUS OY	3 112,40
SYNESA SOLUTIONS OY	12 400,00	FLIK MEDIA GROUP OY	3 100,00
JÄRVISYDÄN OY	11 827,20	JUKURIT HC OY	3 089,99
MIKKELIN TORIPARKKI OY	10 895,00	KAINUUN LIITTO	3 022,93
MARSKI DATA OY	10 722,83	WORK POINT MIKKELI OY	3 014,00
KOUVOLAN KAUPUNKI	10 640,44	SUOMEN NUORISO-OPISTO	3 006,50
CONTENT HOUSE OY	10 515,20	<i>Yksityinen elinkeinonharjoittaja</i>	3 000,00
MDI PUBLIC OY	9 920,00	SUUR-SAVON HIIHTO RY c/o Savon Tilipiste	3 000,00
KH COMMUNICATIONS OY	9 627,19	SAVONLINJA OY	2 952,50
TYÖTTÖMYYSVAKUUTUSRAHASTO	9 512,38	TILASTOKESKUS	2 927,64
K-SUPERMARKET PIKANTTI	9 503,08	SAVONLINNAN PALLOKERHO OY	2 917,57
PRIMEHOTELS OY	9 401,50	WEBROPOL OY	2 876,80
PIEKSAMÄEN KAUPUNKI	9 258,16	<i>Yksityinen elinkeinonharjoittaja</i>	2 864,40
BDO AUDIATOR OY	9 085,11	LYRECO FINLAND OY	2 799,78
SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS	9 060,00	TEROPRINT OY	2 783,80
JOIQUCOM OY / TRUST-LASKUTUSPALVELU	8 913,12	SOKOTEL OY	2 781,00
CLOUDIA OY	8 534,92	JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN LTO JHL	2 772,17
IF VAHINKOVAKUUTUSYHTIÖ OY	8 402,85	ETELÄ-SAVON KAUPPAKAMARI	2 728,00
ALV-YHTYMÄ VISKARI ANTTI JA MIKKO	8 267,33	NUORTEN KESKI-SUOMI RY	2 700,00
NEIL PETERSON INSIDE TRACK	8 060,00	KILPIYKKÖSET KY	2 641,20
ENVIROVET OY	7 936,00	MKK TOIMISTOTARVIKE OY	2 617,90
SLP GROUP OY	7 787,20	KAAKKOIS-SUOMEN SOSIAALIDEMOKRAATIT	2 520,25
OY SPEAKERSFORUM FINLAND AB	7 050,64	POHJOIS-SAVON LIITTO	2 483,02
SURVEYPAL OY	7 020,76	MARKKINOINTI-INSTITUUTIN KANN.YHD.RY	2 480,00
GLOBAL BUSINESS TRAVEL FINLAND OY	6 975,00	SILMU SOFTWARE OY	2 480,00
FC SOVELTO OYJ	6 845,49	VISMA ENTERPRISE OY	2 470,07
VAALIJALAN KUNTAYHTYMÄ	6 807,67	LIPPUPISTE OY	2 403,00
SAVOLINNA MUSIC ACADEMY	6 800,00	MOONSOFT OY	2 383,28
DNA OY	6 690,15	FCG KOULUTUS JA KONSULTOINTI OY	2 232,80
KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU OY	6 566,96	SCANDIC HOTELS OY	2 202,00
MIKKELIN RAVIRATA OY	6 510,00	SAVONLINNAN MATKATOIMISTO OY	2 151,20

TOIMITTAJA <i>(sis. Yli 1000€ ostot)</i>	SUMMA € <i>(sis. ALV)</i>
SIEMENS FINANCIAL SERVICES AB	2 147,68
OFFSETPAINO L.TUOVINEN KY	1 965,40
SUOMEN ENSIAPUKOULUTUS OY	1 934,40
ENERGIAKONSULTOINTI KARJALAINEN	1 912,08
SAIMAA STADIUMI OY	1 901,00
PEKKA SAURI OY	1 860,00
TALOUSTUTKA OY	1 860,00
ALMA TALENT OY	1 834,70
KESKUSTAN ETELÄ-SAVON PIIRI	1 778,20
NEOPOST FINANCE FINLAND OY	1 773,90
E-S SOSIAALI- JA TERV.ALAN JÄRJEST.TUKI	1 763,22
MEDIDYNE OY	1 729,80
OY GUSTAV PAULIG AB	1 691,50
<i>Yksityinen elinkeinonharjoittaja</i>	1 660,00
KAHVILA SAIMA OY	1 644,50
TUTKIMUS- JA ANALYSOINTIKESKUS TAK OY	1 636,80
KESKUSTAN ITÄ-SAVON PIIRI	1 590,00
PRODIA OSAKEYHTIÖ	1 521,53
SAHANLAHTI RESORT OY	1 521,10
TUPLABUS OY	1 511,10
ITELLA POSTI OY	1 500,00

TOIMITTAJA <i>(sis. Yli 1000€ ostot)</i>	SUMMA € <i>(sis. ALV)</i>
KITEEN PALLO -90 RY	1 500,00
MIKLER OY	1 489,53
ITÄ-SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ	1 482,00
HEIMORAVINTOLAT OY	1 459,96
HAUTAUSTOIMISTO JA PITOPALVELU P SUM- MANE	1 440,00
KAAKKOIS-SUOMEN KOKOOMUS RY	1 417,80
RT-TUOTANTO OY	1 402,00
MATTOHUOLTO T MÄKINEN OY	1 290,88
MONRASK OY BISTRO HOLVI	1 282,22
MIKKELIN KEHITYSYHTIÖ MIKSEI OY	1 277,20
KUNTALIITTO PALVELUT OY	1 148,30
<i>Yksityinen elinkeinonharjoittaja</i>	1 134,50
TAITO ITÄ-SUOMI RY	1 129,50
RATEKOULUTUS OY	1 112,28
MIKKELIN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS KY	1 046,00
TERTIN KARTANO GOURMET OY	1 004,40
PUUMALAN KUNTA	1 000,00
<i>Yksityinen elinkeinonharjoittaja</i>	1 000,00
VIITOSTIE RY C/O ES KAUPPAKAMARI	1 000,00
YHTEENSÄ <i>(sis.myös alle 1000 € ostot)</i>	3 388 505,63

OSA 2: TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Tavoitteiden toteutuminen

Perussopimuksen mukaan maakuntaliitto toimii Etelä-Savon, sen kuntien ja asukkaiden eduksi kehittämisen-, suunnittelu-, tutkimus- ja edunvalvontakuntayhtymänä.

Maakuntaliitolla on kaksi lakisääteistä tehtäväaluetta: aluesuunnittelu- ja aluekehitysviranomaisen tehtävät. Lisäksi liitto pyrkii toiminnallaan vahvistamaan kuntien ja kuntayhtymien yhteistyötä, edistämään maakunnan henkistä ja aineellista vaurastumista sekä toimimaan maakunnallisena yhteistyöelimenä kunnallis-, talous-, sosiaali-, kulttuuri-, koulutus-, elinympäristö- ja muissa maakunnan kehittämissä oissa. Vuodesta 2016 alkaen maakuntaliiton tehtäviin on kuulunut myös valmisteilla olevan maakunta- ja sote-uudistuksen koordinointi. Koordinointirooli muuttui 8.3.2019 pääministeri Juha Sipilän hallituksen jättäessä eropyynnön ja hallituksen esitysten rauettua maakunta- ja sote-uudistuksen alasajoon ja loppuraportointiin.

Liiton toiminnallisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Maakuntauudistuksen valmistelu

Maakuntauudistuksen ns. esivalmisteluvaiheen koordinaatio ja johtaminen oli maakuntaliittojen vastuulla. Etelä-Savossa uudistusta vietiin eteenpäin tiiviissä yhteistyössä valmistelussa mukana olleiden organisaatioiden, maakunnan kuntien sekä muiden kumppaneiden kanssa. Lait eivät edenneet päätöksentekoon eduskunnassa alkuperäisen suunnitelman mukaisesti vuonna 2018, minkä vuoksi maakuntaliiton vastuu ns. esivalmistelun koordinoijana jatkui täysimääräisesti myös vuoden 2019 alkuvuoden. Koordinointirooli muuttui 8.3.2019 pääministeri Juha Sipilän hallituksen jättäessä eropyynnön ja hallituksen esitysten rauettua maakunta- ja sote-uudistuksen alasajoon ja loppuraportointiin. Uudistuksen loppuraportit ja maksatustiedot on jätetty Etelä-Savon valmistelun osalta valtiovarainministeriölle.

Aluekehitys ja alueidenkäyttö

Maakuntavaltuusto hyväksyi marraskuussa 2017 Etelä-Savon maakuntaohjelman vuosille 2018–2021. Kokonaismaakuntakaavan valtuusto hyväksyi jo syysvaltuustossa 2016. Maakuntaohjelma ja maakunta-kaava perustuvat vuoden 2016 lopussa valmistuneen maakuntastrategian kolmelle kärjelle, jotka ovat metsä, ruoka ja vesi. Maakuntaohjelman tavoitteet ja toimenpiteet edistävät ihmisten hyvinvointia, elinkeinoelämän kasvua ja kansainvälistymistä, matkailua, biotalouden tuotantoa sekä älykästä erikoistumista.

Maakuntaliitto toteutti ja edisti vuonna 2019 maakuntaohjelmaa ja maakuntakaavaa omalta osaltaan mm. hankerahoitusta ohjaamalla, yhteistyötä kokoamalla ja edunvalvonnan keinoin asioita edistäen ja resursseja vahvistaen. Tähän työhön käytettiin myös maakunnan muiden toimijoiden ja asukkaiden osallistumista ja yhteistä osallistumista.

Maakuntaohjelman ja -kaavan merkitys kasvaa, vaikka laaja-alainen maakuntauudistus ei toteutunut. Alueiden kehittämistä ja alueiden käyttöä koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan, ja maakuntauudistuksen valmistelussa vuonna 2018 harjoitettu valtion ja maakunnan välinen aluekehittämisen keskustelu on näillä näkymin tulossa uuteen aluekehityslakiin. Vuotuinen aluekehittämisen keskustelu ja sitä täydentävä muu vuoropuhelu maakunnan ja valtion välillä kytkee maakunnan kehittämisen järjestelmällisemmin myös valtion budjettivalmisteluun. Maakuntaliiton ja ELY-keskuksen yhteistyötä on Etelä-Savossa entisestään tiivistetty.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu ja liikenteen edunvalvonta olivat maakuntaliiton keskeinen painopistealue, jossa kärkenä oli koko itäisen Suomen yhteinen tavoite raideliikenteen kehittämiseksi. Maakunta-kaavoituksen osalta painopisteena oli maakunnan alueidenkäytön suunnittelun ajantasaisuuden ja toimivuuden arviointi.

Euroopan unionin koheesipolitiikan ratkaisut vaikuttavat merkittävästi Itä- ja Pohjois- Suomen kehittämisedellytyksiin. Euroopan komission keväällä 2018 julkistama budjettikehysesitys vuosille 2021-2027 ja keskeiset koheesipolitiikan asetusesitykset lupasivat Suomelle kohtuullista rahoitussuuntaa rakennerahastoista. Suomen ja sen alueiden laskennallinen rahoitussuunta muodostuu eri tavoin vaikuttavien aluekategorioiden ja rahoituskriteereiden mukaan siten, että kaksi kolmannesta Suomen saannosta perustuu Itä- ja Pohjois-Suomen olosuhdetekijöihin, pääosin harvaan asutukseen ja pitkiin etäisyyksiin.

EU-puheenjohtajakaudellaan vuoden 2019 jälkipuoliskolla Suomi kävi komission kanssa vain epävirallisia keskusteluja Suomen koheesipolitiikasta. Suomessa on tehty poliittinen linjaus yhdestä rakennerahasto-ohjelmasta, johon sisältyy Itä- ja Pohjois-Suomen NSPA-rahoitusta koskeva osio. Lisäksi on linjattu, että välittävänä viranomaisina toimivat maakuntaliitot sekä neljä rakennerahasto-elyä. Suomen rakennerahasto-ohjelmaa vuosille 2021-2027 on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla, ja maakuntaliitot ovat keskeisesti mukana valmistelussa. Maakuntaliitot valmistelevat TEM:n toimeksiannosta ely-keskusten kanssa myös esitystä rahoituksen kohdistamisesta eri alueille. EU-tasolla budjetti- ja sisältökysymykset ovat edelleen avoimia ja jäsenmaiden neuvotteluagendalla, ja uuden komission tuoreet Green Deal -linjaukset tuovat muutoksia rakennerahastopolitiikan toimeenpanoon. Valmistelu- ja edunvalvontatyö jatkuu myös maakunnissa. Etelä-Savon maakuntaliitolla on vuonna 2020 puheenjohtajana keskeinen rooli maakuntien yhteisessä valmistelussa.

Aluekehityksen ja aluesuunnittelun keskeiset prosessit

Maakuntaliiton aluekehittämisen ja aluesuunnittelun prosessien tavoitteet vuodelle 2019 olivat:

- *Aluekehityksen ennakointi ja tietopalvelu tuottavat tarpeellista ja oikeaa tietoa käyttökelpoisessa muodossa laajasti käyttöön. Ennakointi tuottaa aineistoa myös maakunnan ja valtion neuvottelumenettelyn tarpeisiin.*
- *Maakuntastrategia ja maakuntaohjelma edistävät ja mahdollistavat maakunnan tavoiteltua kehitystä. Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma konkretisoi kehittämissuunnitelmia, kokoaa edunvalvonnan tarpeita ja tuottaa pohjaa maakunnan vuoropuhelulle valtion kanssa.*
- *Rakennerahasto-ohjelma tukee tehokkaasti ja vaikuttavasti maakuntastrategian ja -ohjelman toimeenpanoa.*
- *Maakuntaan tulee merkittävästi myös muuta kansallista ja EU-kehittämisen- ja investointirahoitusta ja yksityisiä investointeja.*
- *Maakunta vaikuttaa EU:n tulevan budjettikauden valmisteluun.*
- *Maakuntakaavan toteuttaminen ja liikennejärjestelmätyö edistävät ja mahdollistavat maakunnan tavoiteltua kehitystä.*
- *Elinvoimapolitiikan edellytyksiä vahvistetaan maakunnan sisäisessä ja ulkoisessa yhteistyössä.*
- *Maakuntauudistuksessa valmistellaan laajasti alue- ja elinvoimapolitiikkaa*

Vuonna 2019 **Maakuntaliitto kehitti aluekehityksen ennakointia ja tietopalvelua ja levitti tuloksia laajasti toimijoiden käyttöön.** Tämä toteutettiin ESR-rahoitteisella Etelä-Savon ennakointiverkko (1.4.2017-31.3.2019) sekä Esavoennakoi 360° (1.4.2019-31.3.2022) -hankkeilla. Tietopalvelua kehitettiin täydentämällä maakunnan tilanne- ja tulevaisuuskuvan kannalta keskeistä aineistoa ja kokoamalla sitä esavoennakoi.fi -sivustolle. Tilannekuvaa hyödynnettiin myös maakuntauudistuksen valmistelussa. Tämän lisäksi analysoitiin eri lähteistä ennakointitietoa sekä laadittiin ajankohtaisia tulevaisuuskaavakuvia ja selvityksiä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisiltä aihealueilta. Maakunnan tulevaisuuskaavakuvien seuranta ja skenaarioiden ja visioiden hyödynnettävyyttä maakunnan kehittämistyössä kehitettiin.

Maakunnan ennakointiverkoston toimintaa jatkettiin ja kehitettiin alueen toimijoiden tulevaisuusosaamista järjestämällä ennakointikoulutuksia. Lisäksi jatkettiin yhdessä koulutuksen järjestäjien ja työelämätoimijoiden kanssa osaamistarpeiden ennakointia sekä kehitettiin osaamistarpeiden ennakointiprosessia. Maakuntaliitto kehitti edelleen tilasto-, paikka- ja muuta tietopalvelua kuntien ja yhteistyökumppaneiden suuntaan sekä maakunnan kehittämisen tueksi.

Maakuntaliitto toteutti ja edisti maakuntastrategian ja maakuntaohjelman tavoitteita kaikessa teemisessään ja kaikissa prosesseissaan. Laaja-alainen maakuntauudistus ei valmistelun tavoitteiden mukaisesti toteutunut, mutta Etelä-Savon maakuntastrategiaan – Puhtaasti paras! – on uudistusprosessin myötä maakunnassa sitouduttu entistä laajemmin. Maakuntastrategian päivittäminen käynnistettiin joulukuussa 2019 kolmella strategiakärkiin - metsä, ruoka ja vesi - liittyvällä teemaseminaarilla.

Laaja-alaisen maakuntauudistuksen päättyminen johti siihen, että varsinaista aluekehittämisen keskustelua ministeriöiden ja maakuntien välillä ei vuonna 2019 järjestetty. Maakuntaohjelman ja sen toimeenpanosuunnitelman pohjalta on edelleen jatkettu muuta vuoropuhelua kehittämis- ja budjettikysymyksissä maakunnan ja ministeriöiden välillä. Valtioneuvoston aluekehittämissäädösten sekä aluekehittämislainsäädännön valmistelussa maakuntaliitto on vuonna 2019 edistänyt aluekehittämisen keskustelumenettelyn käyttöön ottamista.

Maakuntaliitto laati yhteistyössä jäsenkuntien, ELY-keskuksen ja muiden keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman. Rakennerahasto-ohjelman rahoitus-suunnitelmasta vuodelle 2020 on käyty tarkentavia keskusteluja maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristössä. Toimeenpanosuunnitelmaa on kehitetty edelleen maakunnan kehittämisen ja edunvalvonnan työkaluna ja viestinnän ja vuoropuhelun tarpeisiin.

Rakennerahasto-ohjelma 2014-2020 toteutti maakuntaohjelmaa. Maakuntaliitto ohjasi, edisti ja seurasi aluekehitysviranomaisena Suomen rakennerahasto-ohjelman 2014-2020 toimeenpanoa maakunnassa ja Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä. Etelä-Savossa järjestettiin kolme hakukierrosta vuoden 2019 aikana. Syyskuun haussa pyydettiin erikseen Itä- ja Pohjois-Suomen älykästä erikoistumista edistäviä maakuntien yhteishankkeita. Etelä-Savon maakuntaliitolle tuli vuoden 2019 aikana 38 hankehakemusta. Myönteisen rahoituspäätöksen sai 33 hanketta (10,5M €), kielteisiä päätöksiä tehtiin 5.

Maakuntaliiton vetovastuulla toimiva maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) kokoontui 4 kertaa, ja sen sihteeristö 12 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin kuluvan kauden ohjelman toimeenpanon lisäksi myös mm. EU:n tulevan budjettikauden alue- ja rakennepolitiikkaan liittyvää valmistelua ja maakunnan edunvalvontaa.

Taulukko13: Rakennerahastokaudelle 2014-2020 maakuntahallituksen asettamat työryhmät

ETELÄ-SAVON MAAKUNNAN YHTEISTYÖRYHMÄ, RAKENNERAHASTOKAUSI 2014 - 2020		
<i>puheenjohtaja</i>	Kuitunen Soile, Mikkeli	
<i>I varapuheenjohtaja</i>	Kilpinen Esko, Pertunmaa	
<i>II varapuheenjohtaja</i>	Pulliainen Juha	
<i>III varapuheenjohtaja</i>	Kokkola Kari	
<i>esittelijä</i>	Koskinen Riitta, aluekehitysjohtaja	Etelä-Savon maakuntaliitto
<i>varaesittelijä</i>	Gynther Heli, kehittämisspäälikkö	Etelä-Savon maakuntaliitto
<i>sihteerit</i>	Paananen Pirjo, ohjelmapäälikkö	Etelä-Savon maakuntaliitto
	varsinaiset jäsenet	varajäsenet
<i>Kuntaosapuoli</i>		
<i>Suomen Keskusta</i>	Intke Juha, Joroinen Kilpinen Esko, Pertunmaa Metsälä Sanna, Savonlinna Mynttinen Maritta, Hirvensalmi	Tiusanen Hannu, Kangasniemi Kauppi Marja, Mikkeli Korhonen Minna, Puumala Hänninen Jaakko Juva
<i>Kansallinen Kokoomus</i>	Salo-Oksa Armi, Mikkeli	Myllys Ahti, Rantasalmi
<i>Suomen Sos.dem.Puolue</i>	Suomalainen Ritva, Savonlinna Kuitunen Soile, Mikkeli Wessman Mauri, Rantasalmi	Virtanen Hilikka, Sulkava Orava Marita, Mikkeli Kokkonen Heino, Rantasalmi
<i>Vihreä liitto</i>	Heikkilä Pekka, Mikkeli	Pöntinen Minna, Mikkeli
<i>Valtion viranomaiset</i>		
<i>Etelä-Savon ELY-keskus</i>	Häkkinen Pekka Pulliainen Juha Puurunen Maija	Aro Marja -18.2. Kosunen Kirsi 18.2.- Pölönen Kalevi Tuulainen Ossi -28.10. Kotro Jukka 28.10-
<i>Pohjois-Savon ELY-keskus</i>	Huttunen Tommi	Järvinen Timo
<i>Itä-Suomen aluehallintovirasto</i>	Ruuska Matti	Kohonen Kirsi

Työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt		
<i>Etelä-Savon Yrittäjät</i>	Rasola Nina	Tynkkynen Heikki
<i>Etelä-Savon kauppakamari</i>	Hämäläinen Heikki	Lipsanen Satu
<i>MTK Etelä-Savo</i>	Kallio Vesa	Paunonen Jouni
<i>AKAVA/Etelä-Savon aluetoimikunta</i>	Mäkitalo Ari	Jussi-Pekka Nina
<i>SAK/Etelä-Savon aluepalvelukeskus</i>	Kokkola Kari	Hakkarainen Sirpa
<i>STTK/Etelä-Savon aluetoimikunta</i>	Viljakainen Kaija	Savolainen Kalevi
Asiantuntijat	Häkkinen Maisa, <i>Etelä-Savon matkailuala</i>	
	Kuisma Miia, <i>Suomen Luonnonsuojeluliitto</i>	
	Liukko Tuukka, <i>EK</i>	
	Näätänen Esa, <i>Teknologiateollisuus Oy</i>	
	Seila Heikki, <i>Teollisuusliitto ry (entinen Puuliitto)</i>	

ETELÄ-SAVON MAAKUNNAN YHTEISTYÖRYHMÄN SIHTEERISTÖ, RAKENNERAHASTOKAUSI 2014 - 2020

<i>puheenjohtaja</i>	Koskinen Riitta, aluekehitysjohtaja, E-S mkl
<i>varapuheenjohtaja</i>	Gynther Heli, kehittämisspäällikkö, E-S mkl
<i>sihteeri</i>	Paananen Pirjo, ohjelmapäällikkö, E-S mkl

jäsenet

<i>Etelä-Savon maakuntaliitto</i>	Heimonen Tomi, kehittämisspäällikkö Kuva Jyrki, ohjelmapäällikkö Pekkanen Eveliina, kehittämisspäällikkö Tanttu Marko, kehittämisspäällikkö Poutamo Sanna, ympäristöpäällikkö 20.12.-
<i>Etelä-Savon ELY-keskus</i>	Aro Marja -22.3. Kosunen Kirsi Komppa Kirsi Pekonen Esa Pirkanen Pia Pulliainen Juha Rautio Jarkko Säisä Katriina Tuuliainen Ossi -20.12. Kotro Jukka 20.12.-
<i>Pohjois-Savon ELY-keskus</i>	Järvinen Timo
<i>Metsäkeskus Etelä-Savo</i>	Heikkilä Antti

Maakuntaliitto on toteuttanut välittävänä viranomaisena Suomen rakennerahasto- ohjelmaa 2014-2020 maakunnassa ja Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä. Maakuntaliitto on osoittanut rahoitusta maakunta-ohjelman mukaisiin hankkeisiin ja seuraa hankkeiden vaikuttavuutta.

Etelä-Savo on saanut ohjelmasta yhteensä noin 177 miljoonaa euroa EU:n ja valtion rahoitusta vuosina 2014-2020. Maakunnalla on ollut vuosina 2019-2020 käytettävissään uutta myöntövaltuutta ohjelman hankkeisiin yhteensä 51,7 M€, josta 35,5 M€ EAKR+valtio ja 16,2 M€ ESR+valtio. Maakuntaliiton, ELY-keskuksen ja mahdollisten muiden viranomaisten myöntövaltuudet sovitaan rahoitussuunnitelmassa. MYR hyväksyi 19.10.2018 rahoitussuunnitelman vuosille 2019–2020.

Taulukko14: EU-ohjelmakauden 2014-2020 rahoitetut hankkeet vuonna 2019

Hankkeen nimi	Toteuttaja	EU+valtio
AMAP -Ainetta lisäävän valmistuksen sovellukset alueellisesti teknologiaklusterissa	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	273 700
AMAP -laite, ainetta lisäävän valmistuksen laiteprojekti alueellisesti teknologiaklusterissa	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	175 000
D.O.Saimaa - Food&Culture	Mikkelin kehitysytio Miksei Oy	431 944
DAM – digitaalinen avoin muisti	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	486 411
Elinkeinot murroksessa (ELMO2) – Etelä-Savon maakunnallinen toimeenpanohanke	Etelä-Savon maakuntaliitto	113 400
Elintarviketun ekoteolliset symbioosit – soveltuvuus Etelä-Savoon (ETES)	Helsingin yliopisto	94 287
Etelä-Savo monipaikkaisen asumisen edelläkävijäksi 2019-2021	Mikkelin kehitysytio Miksei Oy	459 974
Food from Wilderness - Saimaan ruokarytysten markkina-aseman vahvistaminen kansainvälisesti	Mikkelin kehitysytio Miksei Oy	465 718
Hemiselluloosan tehokas hyödyntäminen biojalostuksessa	Oulun yliopisto	178 690
HyviöPRO - hyvinvointipalveluiden vaikuttavuusaluista hyvinvointipalveluiden liiketoiminnan kehittämiseen	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	439 448
Itä- ja Pohjois-Suomen Elinkeinot murroksessa – Strategiasta käytäntöön	Lapin liitto	57 099
Järvi-Suomen Biokaasu	ProAgria Etelä-Savo ry	114 203
Kasvua ja kansainvälistymistä tukevien yritysinvestointien edistäminen Etelä-Savossa	Miksei Oy	468 238
Kiertotalous ja kehittyvien yritysten uudet liiketoimintamallit 2020-luvun alustataloudessa	Miksei Oy	509 726
Kulttuurista elinvoimaa Järvi-Suomeen - Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026	Etelä-Savon maakuntaliitto	315 000
Lisäarvoa metsistä - valkotryffelit hyötykäyttöön	Juvan kunta	175 798
Materiaalien karakterisointiin ja instrumenttianalytiikkaan liittyvän tutkimusinfrastruktuurin kehittäminen	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	320 000
Metsäbiotalouden näyteikkuna	Luonnonvarakeskus	180 000
Mikkelin seudun kuntailmasto 2050	Mikkelin kaupunki	124 894
Mikromuovien analysointiin liittyvän tutkimusinfrastruktuurin kehittäminen	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	80 000
Osaamisesta vahva vientituote Etelä-Savoon – OVI –	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	617 325
PATE - Pakkaskonsentroitilaitteiden kehitys teollisiin elintarviketehokkuuksiin sekä ympäristösovelluksiin	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	326 515
Päästötön liikenne Mikkelin seudulla 2040	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	179 865
ReissuEllu – hyvinvointia kehittävä liikkuva oppimisympäristö, investointiosio	Etelä-Savon Koulutus Oy	225 190
Saimaa Expo, Beijing 2020	Savonlinnan Hankekehitys Oy	79 567
Saimaan vesiliikenteen kehittämishanke	Etelä-Karjalan liitto	67 500
SieniHarvesteri – Elintarviketuotannon innovaatioita harvesterin kourasta – elintarviketuotannon yhdistäminen metsänhoidon toimenpiteisiin	Luonnonvarakeskus	133 803
Sähkökärppä - älykäs kotitaloussähkö ja sähköautojen lataus	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	345 993
Tutkimuksella tukea - Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026	Itä-Suomen yliopisto	80 500
Uudet haitta-aineet jätevesissä ja järviympäristössä eteläisellä Saimaalla	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	272 423
VisitSaimaa2 - Lakeland Finland 2019-2021	Mikkelin kehitysytio Miksei Oy	1 764 000
Xamk Game Studios	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	138 134
Älykäs ja kansainvälinen Etelä-Savo - Mikroista kasvua (MikroX)	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	849 485
YHTEENSÄ		10 543 830

Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) -rahoitus oli kansallinen aluekehityksen määräraha vuosille. Rahoitus oli Suomen hallituksen "Kilpailukyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla" -kärkihankkeen toimenpide. AIKO on täydentänyt EAKR ja ESR -rahoitusinstrumentteja mahdollistaen pienimuotoisia ja nopeita kokeiluja. Etelä-Savon osalta innovatiiviset kokeiluhankkeet kohdistettiin maakuntastrategian mukaisesti painopisteisiin Metsä-Ruoka-Vesi ja alueen itsensä määrittelemiin ja TEMin 2016 hyväksymiin toimenpiteisiin – Saavutettavuuden ja logistikan parantaminen, Matkailu, palvelut ja vapaa-aika. Viimeiset AIKO-rahoituspäätökset tehtiin vuonna 2019.

Taulukko 15: Rahoitetut AIKO-hankkeet

Hankkeen nimi	Toteuttaja	AIKO €
Mikkeli turvallisuuden päämajakaupungiksi	Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	55 101
Mikkelin seudun henkilöliikenteen AIKO-hanke, saavutettavuutta uusilla liikkumispalveluilla ja liikenteen älyteknologioilla	Mikkelin kaupunki	59 500
Kotiovelle	Pertunmaan kunta	41 300
HevosWatti - Hevosennälän demonstraatiokokeet Etelä-Savon elinkeinoelämää vahvistamaan	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	70 000
Ideasta Euroiksi	Etelä-Savon Koulutus Oy	51 975
Kimpassa syömään	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	68 668
Center for Wildfood Safety	Miksei Oy	68 171
MetsäHuuto	LUT	69 997
Etänä-Savo	LUT	36 091
Uusi startti risteilytoimintaan Etelä-Savossa	Savonlinnan Hankekehitys Oy	70 385
Industrial transition -pilotin toimeenpano Etelä-Savossa	Etelä-Savon maakuntaliitto	28 588
Digillä dialogia - ruokatuottajien ja asiakkaiden kohtaaminen	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	35 260
Matkailukohteiden saavutettavuutta ja toimintaedellytyksiä tukevan liikennejärjestelmän kehittäminen	Etelä-Savon maakuntaliitto	39 830
Etelä-Savon tavoitteellinen tietoverkko	Etelä-Savon maakuntaliitto	21 409
YHTEENSÄ		716 275

Maakuntaliitto osallistui Kaakkois-Suomi – Venäjä ENI CBC -ohjelman toimeenpanoon. Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Etelä-Karjalan liitto. Ohjelman kokonaisrahoitus vuosina 2014–2020 on yhteensä 72 miljoonaa euroa, josta puolet on EU-rahoitusta ja toinen puoli Suomen ja Venäjän rahoitusosuutta. Vuonna 2019 ohjelmasta rahoitettiin 13 hanketta, joissa 5:ssä oli mukana eteläsavolaisia toimijoita. Isoista investointihankkeista EU:n komissio päätti myös tieinvestoinnista, joka edistää kansainvälisen ympärivuotisen rajanylityspaikan avaamista Parikkalaan. Linkki ohjelman sivuille: <https://www.sefrcbc.fi/fi/>

Maakuntaliitto osallistui kansainväliseen, kansalliseen ja alueelliseen ohjelma- ja hanketyöhön sekä edisti rahoituksen saamista maakuntaan ja hanketoimijoiden pääsyä rahoituksen piiriin. Liitto toimi aktiivisesti Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kansainvälisessä verkostossa ja muilla kansainvälisen yhteistyön foorumeilla vahvistaen kumppanuusverkostoja ja etsien rahoitusmahdollisuuksia. Maakuntaliitto on syventänyt Itä- ja Pohjois-Suomen Elinkeinot murroksessa -pilotissa aloitettua yhteistyötä ja käynnistänyt tätä tukevan maakunnallisen hankkeen. Maakuntaliitto on osallistunut Arctic Investment Platform (AIP) -yhteistyöhön NSPA-alueella tavoitteena vahvistaa Euroopan pohjoisten alueiden yritysten mahdollisuuksia hyödyntää erilaisia rahoitusinstrumentteja.

Maakuntaliitto on valmistautunut ja vaikuttanut vuoden 2020 jälkeiseen EU-budjettikauteen. Maakuntaliitto on osallistunut tulevan EU-budjettikauden sisältöjä ja rahoitusta koskevaan kotimaiseen ja eurooppalaiseen edunvalvontatyöhön ja ohjelmavalmisteluun yhdessä muiden maakuntien (erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen), ministeriöiden (erityisesti TEM, EU4-jaosto sekä ohjelmavalmistelun kumppanuuselin), kansainvälisten kumppaneiden (erityisesti NSPA-alue) sekä maakunnan toimijoiden kanssa. Ohjelmavalmistelua varten on nimetty erikseen valmisteluryhmät Itä- ja Pohjois-Suomen ja Etelä- ja Länsi-Suomen alueilta. TEM:n toimeksiannosta maakuntaliitot ja Ely-keskukset valmistelevat esitystä rahoituksen alueellisesta kohdistamisesta Suomessa.

Maakuntaliitto on pitänyt Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston apua käyttäen tiiviisti yhteyttä EU-instituutioihin, ensisijaisesti Euroopan komissioon ja parlamenttiin koheesio politiikan kysymyksissä sekä muiden keskeisten politiikka-alojen seuraamisessa ja edunvalvonnassa.

Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien Elinkeinot murroksessa (ELMO) -pilotti on vahvistanut maakuntien keskusteluyhteyttä komission alue- ja kaupunkikehityksen pääosaston kanssa. Komissio nosti itä- ja Pohjois-Suomen älykkään erikoistumisen ELMO-pilotin näkyviin mm. Suomen maaraportissaan. TEM

on linjannut, että maakuntaliitot ovat älykkään erikoistumisen ennakkoehdon tarkoittama toimivaltainen taho älykkään erikoistumisen edistämässä ja sen kytkemisessä maakunnan muuhun kehittämiseen.

Maakuntakaavan ja liikennejärjestelmätyön avulla on edistetty tavoiteltua kehitystä. Maakuntaliitto edisti maakuntakaavan ja sen kehittämisen painopisteiden (taajamien elinvoima, matkailu ja saavutettavuus) toteuttamista tuottamalla tietoa ja osallistamalla neuvotteluihin ja lausunnoihin alueidenkäytön suunnitteluprosesseihin ja työryhmiin.

Liikenteen edunvalvonnan kärkinä koko itäisen Suomen yhteinen tavoite raideliikenteen kehittämiseksi oli kolmen tunnin juna Kuopiosta ja Joensuusta Helsinkiin ja Pietariin sekä osana sitä uusi itärata hanke, Porvoo-Kouvola oikaisu.

Maakuntaliitto uudisti maakuntakaavan seurantaan ja laati maakuntakaavan toteutuneisuudesta sekä maakunnan maankäyttötilanteesta uudenlaisen seurantaraportin ja maankäyttöpoliittisen tilannekatsauksen.

Maakuntaliitto edisti seudullista, maakunnallista ja ylimaakunnallista liikennejärjestelmäsuunnittelua jatkamalla maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimista sekä osallistamalla seudulliseen ja Itä-Suomen liikennejärjestelmätyöhön.

Liikenteen edunvalvontaa edistettiin tekemällä yhteistyötä Itä-Suomen maakuntien kanssa mm. valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun yhdessä vaikuttamisessa ja Itäratojen nopeuden edistämässä.

Lisäksi maakuntaliitto on vahvistanut elinvoimapolitiikan edellytyksiä. Alkuvuodesta 2019 valmistettiin laaja-alaista maakuntauudistusta. Vaikka uudistus ei toteutunut, on nykyrakenteiden pohjalta valmisteltu alue- ja elinvoimapolitiikkaa kokoavaa toimintatapaa. Maakuntaliitto osallistui aktiivisesti elinvoimapolitiikan menetelmien kehittämiseen erilaisissa valtakunnallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa, työryhmissä ja päätöksentekoon vaikuttamisessa.

Maakuntaliitto oli maakuntauudistuksen valmistelussa vetovastuussa alueiden kehittämisen ja alue-suunnittelun valmisteluryhmissä ja osallistui ELY-keskuksen vetämien kasvupalveluiden ja maatalouden valmisteluryhmien työhön. Vaikka laaja maakuntauusitus ei toteutunut, valmistelun pohjalta otettiin käyttöön uusia menettelytapoja maakunnan elinvoima-asioiden kehittämässä.

Maakuntaliitto osallistui ja vaikutti aktiivisesti maakuntien elinvoimapolitiikkaan liittyvään valtakunnalliseen valmisteluun. Keskeisiä asioita olivat mm. aluekehityslainsäädännön uudistus, maankäyttö- ja rakennuslain uudistus sekä valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen valmistelu, joissa kaikissa työ jatkuu vuoden 2020 puolella.

Maakuntaohjelman mukaiset kehittämistavoitteet

Maakuntaliiton sisällölliset kehittämistavoitteet maakuntaohjelmasta:

- *Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö - Etelä-Savo on sujuvan arjen ja laadukkaan ympäristön maakunta*
- *Elinkeinoelämän kasvu ja kansainvälistyminen – Etelä-Savo kasvaa kansainvälisyydestä ja digitaalisuudesta*
- *Matkailu ja vapaa-aika – Etelä-Savo kansainvälistää Saimaan matkailua*
- *Kestävä biotalous – Etelä-Savo synnyttää biotalouteen uutta liiketoimintaa ja innovatiivisia, kestäviä toimintamalleja*
- *Älykäs erikoistuminen ja innovaatiot – Etelä-Savo luo ketteriä innovaatioita strategisilla kärkialoilla*

Vuonna 2019 maakuntaohjelman sisällöllisiä kehittämistavoitteita toteutettiin seuraavasti:

Etelä-Savo on sujuvan arjen ja laadukkaan ympäristön maakunta - tavoitetta toteutettiin edistämällä ja tukemalla Etelä-Savon kulttuurin tulevaisuusohjelman toimeenpanoa mm. toteuttamalla Kulttuurista elinvoimaa Järvi-Suomeen – Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026 –hanketta ja koordinoimalla ylimaakunnallista Saimaa-ilmiö 2026 -valmistelua.

Sujuvan arjen edistämiseksi maakuntaliitto toteutti Matkailukohteiden saavutettavuutta ja toimintaedellytyksiä tukevan liikennejärjestelmän kehittäminen -hankkeen AIKO-rahoituksella. Vuoden 2019 aikana maakuntaliitto oli mukana SITRAn rahoittamassa hankkeessa, jossa kokeiltiin uutta toimintamallia ja liikennepalvelualustaa julkisesti tuettujen kuljetusten järjestämiseksi ja tehostamiseksi. Lisäksi maakuntaliitto oli mukana edistämässä myös muiden toimijoiden tekemiä liikennepalvelukokeiluja.

Maakuntaliitto edisti Etelä-Savon digitaalisuutta toimijoiden yhteistyötä, koordinaatiota ja toimintamallia kehittämällä. Maakuntaliitto haki valtionavustusta Digituen alueellinen koordinaatio -hankkeelle. Hanke sai valtionavustuksen ja käynnistyy vuoden 2020 alussa. Lisäksi maakuntaliitto käynnisti loppuvuodesta Etelä-Savon tavoitteellinen tietoliikenneverkko -hankkeen.

Maakuntaliitto osallistui yhdessä Mikkelin kaupungin kanssa Suomen ympäristökeskuksen toteuttamaan Yhdyskuntarakenteen hyvät käytännöt ja kokeilut -hankkeeseen. Hanke jatkuu vuonna 2020.

Maakuntaliitto edisti keskusten elinvoimaisuutta ja uusiutumista sekä yhteistyötä, verkostoitumista, tiedonkulkua ja kokemusten vaihtoa. Maakuntaliitossa valmistui Varsinais-Suomen liiton kanssa yhteistyössä tehty ja ympäristöministeriön rahoittama "Välineitä taajamien uusiutumiseen" -hanke, jossa kehitettiin yhteistyömuotoja ja -menetelmiä taajamien elinvoiman edistämiseksi. Etelä-Savon puolella hankkeessa inventoitiin Etelä-Savon modernia arkkitehtuuria julkisen rakennuskannan osalta, kehitettiin kohteiden arvottamisyhteistyötä ja -tapoja yhdessä kuntien kanssa, laadittiin kunnille reittiopas rakennusten arvon, kunnan ja käytön selvittämiseksi sekä teetettiin opinnäytetyö julkisen rakennuskannan uusiokäyttömahdollisuuksista (<http://www.esavo.fi/kulttuuriymparisto>)

Maakuntaliitto hoiti Saimaan virkistysalueyhdistyksen hallinnon ja virkistysalueet sekä edesauttoi luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailun kehittämistä osallistumalla yhteistyöhankkeisiin ja työryhmiin (<http://www.saimaanvirkistysalueyhdistys.fi>).

Maakuntaliitto ylläpiti Etelä-Savon kulttuuriperintötietokantaa (<http://www.esku.fi>) ja edisti maakunnan kulttuuriympäristöstrategian toteuttamista sekä toteutti modernin arkkitehtuurin inventointeja.

Maakuntaliitto edisti ja tuki Etelä-Savon kulttuurihyvinvointisuunnitelman toteuttamista. Maakuntaliitto vahvisti kulttuuritoimijoiden ja hyvinvointitoimijoiden verkostomaista yhteistyötä perustamalla ja ottamalla koordinaativastuun alueellisesta Taikuhyve-verkostosta sekä laatimalla verkostolle viestintäsuunnitelman ja osallistumalla tapahtumien suunnitteluun. Maakuntaliitto toimi valtakunnallisessa Taikusydänverkostossa.

Lisäksi maakuntaliitto osallistui maakunnallisen hyvinvointisuunnitelman toteuttamiseen ja tuki kuntia hyvinvoinnin edistämiseksi. Maakuntaliitto osallistui alueellisen vammaispoliittisen ohjelman valmisteluun. Maakuntaliitto tuki ennakkoivaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toimimalla mm. Itä- ja Keski-Suomen hyvinvointiverkostossa sekä alueellisessa Hyte-verkostossa

Maakuntaliitto edisti osallisuutta syventämällä yhteistyötä järjestö- ja yhdistyskentän toimijoiden kanssa, toimimalla Itä-Suomen Romaniasiainneuvottelukunnassa sekä tukemalla asukasosallisuutta ja nuorten osallisuutta. Osana maakuntaliiton toimintaa alkoi vuonna 2019 maakunnalliset nuorisovaltuusto ja järjestöneuvottelukunta. Lisäksi maakuntaliitto koordinoi maakunnallista osallisuusohjelmatyöskentelyä laaja-alaisessa verkostoyhteistyössä.

Osaamisen osalta maakuntaliitto vahvisti oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa ja tuki ammatillisen koulutuksen reformin tuomaa muutosta. Maakuntaliitto koordinoi Etelä-Savon osaamisstrategian toimeenpanoa ja jalkautusta mm. maakunnan koulutustoimijoiden yhteisiä koulutusfoorumeja järjestämällä.

Maakuntaliitto otti huomioon ilmastonmuutoksen torjumisen ja siihen sopeutumisen sekä kestävä kehityksen periaatteet kehittämissuunnittelussaan sekä edisti ja rahoitti vähähiilisiä hankkeita. Maakuntaliitto osallistui Savon ilmastotyöryhmän valmisteluun.

Maakuntaliitto edisti vesienhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmien toteuttamista osallistumalla vesienhoitosuunnittelutyöhön sekä rahoittamalla vesiensuojeluun liittyviä hankkeita. Maakuntaliitto

allekirjoitti Järvi-Suomen Peruskirjan – Finnish Lakeland Statementin yhdessä Itä-Suomen kuntien ja maakuntien kanssa.

Maakuntaliitto edisti saimaannorpan ja Saimaan uhanalaisten kalalajien suojelua sekä suojelun, kalastuksen ja matkailun yhteensovittamista. Luonnon monimuotoisuuden suojeluun kiinnitettiin huomiota osallistamalla Fennoskandian Vihreän Vyöhykkeen toimintaan sekä järjestämällä seminaari Kaakkois-Suomen alueen monimuotoisuuskysymyksistä yhdessä Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan liiton kanssa.

Maakuntaliitto antoi Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen, jolla se sitoutui tekemään Etelä-Savosta maailman johtavan vastuullisen matkailun mallialueen. Laskelma matkailun hiilijalanjäljestä valmistui ja maakuntaliitto laati myös oman kestävän työmatkailun ohjeiston.

Etelä-Savo kasvaa kansainvälisyydestä ja digitaalisuudesta – tavoitetta edistettiin mm. suuntaamalla hankerahoitusta liiketoiminnan ja arvonnäkökulman syntymistä ja kasvua erityisesti metsään, ruokaan ja veteen perustuvien tuotantoketjujen kaikissa osissa. Yritysten edellytyksiä vastata toimintaympäristön muutoksiin parannettiin mm. Elinkeinot murroksessa –hankkeen ja Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen vaikuttamistyön kautta.

Maakuntaliitto vahvisti elinkeinoelämän kilpailukykyä, uusiutumista, kasvua ja kansainvälistymistä mm. tukemalla maakunnan älykkään erikoistumisen mukaisesti innovaatioympäristöjen syntymistä ja kehittymistä ja innovaatiotoimintoja, edistämällä kansainvälistä verkostoitumista ja markkinoille pääsyä, helpottamalla pääsyä erilaisen kehittämis- ja investointirahoituksen piiriin sekä edistämällä yritysten sukupolvenvaihdoksia.

Maakuntaliitto hallinnoi D.O.Saimaa laatu- ja alkuperämerkkiä sekä edisti merkin tunnettuutta ja elintarvike- ja luovien alojen kansainvälistymistä.

Saimaan matkailun kansainvälistämistä maakuntaliitto edisti niin Saimaan kuin Lakelandin mittakaavassa tehtävää tiiviimpää yhteistyötä matkailun kansainvälisessä markkinoinnissa ja tuki tähän liittyvää tuotekehitystyötä. Maakuntaliitto osallistui Saimaa-sopimuksen 2020-2025 valmisteluun sekä sitoutui ko. sopimukseen ja sitä toteuttavan yhdistyksen perustamiseen allekirjoituksin.

Maakuntaliitto toimi verkostomaisesti matkailun kehittämiseksi olemalla mukana Visit Finlandin alueellisten asiantuntijoiden verkostossa, toimimalla Saimaa-strategiaryhmässä sekä vahvistamalla maakunnan matkailutoimijoiden verkostomaista yhteistyötä.

Maakuntaliitto tuki ja edisti maakunnan lähiruoka- ja luomutuotantoon perustuvaa ruokakulttuurin ja ruokamatkailun kehittämistyötä.

Maakuntaliitto edisti Unesco Global Geopark-statusen saamista eteläiselle Saimaalle pitämällä esityksiä ja kirjoittamalla artikkeleja Saimaa geoparkista niin Unesco European Geoparks -verkoston konferenssissa kuin kotimaassakin, toimimalla Saimaa Geopark ry:n hallituksessa sekä tuottamalla aineistoa Geoparkille ja tukemalla Geopark ry:n hankkeita. (<http://www.saimaageopark.fi>). Lisäksi maakuntaliitto edisti Saimaan luontomatkailutarjonnan laaja-alaista profiloimista LakeSaimaa – Purest Finland brändin mukaisesti.

Maakuntaliitto edisti vapaa-ajan asumisen ja vapaa-ajan palvelujen kehittämistä. Maakuntaliitto edisti matkailua ja vapaa-ajan aktiviteetteja palvelevan infrastruktuurin parantamista suuntaamalla rahoitusta kehittämiseen.

Tavoitetta **synnyttää Etelä-Savoon biotaloutteen uutta liiketoimintaa ja innovatiivisia, kestäviä toimintamalleja** maakuntaliitto tuki mm. suuntaamalla rahoitusta maakunnan strategisten kärkien – metsän, ruoan ja veden – tuotteistamiseksi korkean lisäarvon biotaloustuotteiksi ja -palveluiksi sekä kestävien toimintamallien luomiseksi biotalousklusterin vahvistamiseksi. Lisäksi rahoitusta suunnattiin metsään, ruokaan ja veteen pohjautuvien tuotantoketjujen sivuvirtoja ja hävikkiä hyödyntävien kiertotalouskonseptien syntymiseksi rahoittamalla mm. Kiertotalous- ja kehittyvien yritysten uudet liiketoimintamallit 2020-luvun alustataloudessa-hanketta. Mm. EcoSairilan kestävän kehityksen innovaatioalustan ja -toimintojen kehittämiseen suunnattiin hankerahoitusta.

Maakuntaliitto edisti biotalouden tuotekehityksen, logistiikan ja markkinoinnin yhteistyöverkoston syntymistä ja tuki uusien teollisten biotalousinvestointien syntymistä Etelä-Savoon rahoittamalla mm. Kasvua ja kansainvälistämistä tukevien yritysinvestointien edistäminen Etelä-Savossa-hanketta.

Maakuntaliitto edisti uusiutuvaa energiantuotantoa ja vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymistä mm. rahoittamalla ja edistämällä puurakentamista tukemalla pilottirakennuskohteiden käynnistämistä ja alan toimijoiden yhteistyötä.

Tavoitetta **synnyttää ketteriä innovaatioita strategisilla kärkialoilla** maakuntaliitto toteutti ja edisti Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategian 2018–2021 pohjalta mm. vahvistamalla metsään, veteen ja ruokaan perustuvia ja tukevia kehitys- ja innovaatioalustoja. Kertomusvuoden merkittävin hanke oli maakuntaliiton tuella Savonlinnan teknologiapuistoon Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun yhteistyönä valmistunut metsäbiotekniikan tutkimuslaboratorio. Euroopan mittakaavassa ainutlaatuiset toimitilat ovat kasvualusta metsänjalostuksen huippututkimukselle ja alan innovaatioiden kaupallistamiselle. Luken tutkimusryhmän käytössä oleva moderni laboratorio vahvistaa Savonlinnan teknologiapuiston valmiuksia korkeatasoiseen tutkimus- ja kehittämistyöhön.

Maakuntaliitto edisti metsään, veteen ja ruokaan perustuvia ja niitä tukevia innovaatioita mm. rahoittamalla useita vedenpuhdistukseen ja vesiteknologiaan liittyviä hankkeita.

Maakuntaliitto jalkautti käytännön toimiksi Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistä älykkään erikoistumisen strategiaa mm. edistämällä TKI-toimijoiden ja innovaatioekosysteemien verkostoitumista saattamalla toimijoita yhteen ja kouluttamalla heitä. Lisäksi maakuntaliitto syvensi yhteistyötä Itä- ja Pohjois-Suomen kanssa Elinkeinot murroksessa -pilotin toimeenpanossa ja hyödyntää hankkeen kansainvälisen verkoston kautta saatavaa lisäarvoa.

Eduvalvonta, yhteistyö ja viestintä

Tavoitteet vuodelle 2019 olivat:

- *Maakunnan näkyvyys, toimijoiden ja asukkaiden osallisuus ja toiminnan avoimuus lisääntyvät.*
- *Maakunnan edun ajaminen on oikea-aikaista ja tuloksellista.*
- *Maakunnan sisäinen ja ulkoinen yhteistyö, ml. kansainvälinen yhteistyö, on sujuvaa ja vaikuttavaa.*
- *Maakuntauudistus luo hyvät lähtökohdat yhteisen Etelä-Savon menestykselle.*
- *Maakunnan selkeä viestintä edistää yhteistä tahtotilaa.*

Viestinnällä tuettiin maakuntaohjelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Etelä-Savon maakuntaliiton viestinnän perustehtävä on tukea maakuntaohjelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Toinen keskeinen tehtävä on maakunnan liiton organisaatioviestinnästä huolehtiminen. Viestintä on keskeisessä roolissa Etelä-Savon maakuntaliiton edunvalvonnassa ja liiton yhteiskuntasuhteiden hoidossa. Viestintää johtaa maakuntajohtaja tukena kokopäivätoiminen viestintäpäällikkö. Etelä-Savon maakuntaliitossa jokainen työntekijä on osaltaan vastuussa viestinnän käytännön työstä ja sisällöntuotannosta.

Viestinnässä uutisoitiin tapahtumista, annettiin sidosryhmille kuva maakuntaliiton toiminnasta ja luotiin pitkäjänteisesti maakuntakuvaa. Tärkeimmät maakuntaliiton viestintäkanavat olivat sähköinen Jousi-uutiskirje, verkkosivusto, sosiaalinen media ja tiedotteet. Sähköinen uutiskirje julkaistiin ja lähetettiin sidosryhmille, medialle ja uutiskirjeen tilaajille 11 kertaa vuoden 2019 aikana. Uutiskirjeellä oli yhteensä 462 tilaajaa. Uutiskirjeen jutut julkaistiin myös sosiaalisen median sovelluksissa ja palveluissa. Sosiaalisen median palveluista maakuntaliitto käytti vuonna 2019 aktiivisesti Facebookia (1306 seuraajaa) ja Twitteriä (470 seuraajaa).

Maakuntaliiton vuonna 2017 uudistettuja verkkosivuja <http://www.esavo.fi> kehitettiin ja parannettiin edelleen palvelemaan median, sidosryhmien ja muiden käyttäjien tarpeita. Bonsait-tiedotepalvelusta lähetettiin vuoden 2018 aikana yhteensä 52 tiedotetta. Tiedotteet julkaistiin myös maakuntaliiton verkkosivulla.

Maakuntaliiton viestintämateriaaleja ylläpidettiin ja täydennettiin vuoden 2019 aikana. Maakuntaliiton ja liiton omien hankkeiden viestintä- ja graafiset materiaalit valmistellaan siten, että ne kuvaavat maakuntaliiton toimintaa laadukkaasti ja kattavasti.

Eri valmisteluprosesseissa muodostuneita tavoitteita edistettiin laaja-alaisella viestinnällä. Organisaation sisäistä tiedottamista hoidettiin kahdenkeskisten keskustelujen lisäksi mm. viikoittaisissa toimistopalavereissa, yksikkökokouksissa, tiedotustilaisuuksissa, tiedotteilla ja sähköpostin välityksellä.

Maakuntien välisellä yhteistyöllä tuotiin lisää vahvuutta ja vaikuttavuutta Itä-Suomen yhteisten tavoitteiden edistämiseen. Vuonna 2019 maakuntaliitto osallistui Itä-Suomen neuvottelukunnan ja Itä-Suomen yhteistoiminta-alueen työvaliokunnan toimintaan sekä elokuun lopussa Kuopiossa järjestettyyn Itä- ja Pohjois-Suomen huippukokoukseen. Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat ottivat kokouksessa kantaa EU:n alue- ja rakennepolitiikan 2021-27 varojen jakoon. Joulukuun kokouksessa Itä-Suomen maakunnat kiirehtivät valtiolta rahaa Saimaan kanavaan. Vuonna 2019 Itä-Suomen maakunnat tekivät myös vahvaa Itä-rata-yhteistyötä ja vaikuttamista.

Itä-Suomen yhteistoiminta-alueen päätöksiä valmistelee työvaliokunta, jossa Etelä-Savo edustavat maakuntajohtaja, maakuntahallituksen ja -valtuuston puheenjohtajisto sekä kansanedustajat. Lisäksi Itä-Suomen yhteisiä asioita käsitellään Itä-Suomen neuvottelukunnassa.

Toimielimille asiat valmistelee maakuntajohtajien kollegio tai puheenjohtajamaakunta. Puheenjohtajuus sekä työvaliokunnassa että neuvottelukunnassa vaihtuu vuosittain. Vuonna 2019 puheenjohtajuutta hoiti Kainuu.

Etelä-Savon maakuntaliiton työssä korostuu kansallisen yhteistyön lisäksi myös kansainvälinen yhteistyö. Maakuntaliitolla on yhteistyökumppaneita monilla Euroopan alueilla. Pääasialliset yhteistyösuunnat ovat Pohjoisen harvaan asutut alueet (NSPA eli Northern Sparsely Populated Areas), Euroopan unioni ja Kiina. Maakuntaliitto oli vuonna 2019 kehittämässä verkostoja maakunnan toimijoiden kansainvälisyyden tukemiseksi.

Kiinan ja erityisesti maakunnan ystävyyskaupunki Shaoxingin kanssa on jatkettu tiivistä ja hyvin sujuvaa yhteistyötä vuoden 2019 aikana. Maakuntaliitto on luonut puitteita yhteistyölle ja antanut Kiinassa tarvittavaa taustatukea muille maakunnan toimijoille. Maakuntaliitossa vieraili maakuntaan tutustuvia delegaatioita Kiinasta.

EU-politiikan osalta keskeisiä vaikuttamisen kohteita ovat EU-instituutiot Brysselissä. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntaliitoilla on Brysselissä yhteinen EU-toimisto. EU-toimisto yhteistyössä liittojen kanssa parantaa edunvalvonnan kautta Itä- ja Pohjois-Suomen elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä.

Maakuntaliiton viestintä järjesti sekä itsenäisesti että muiden yksiköiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa erilaisia tapahtumia, seminaareja ja tilaisuuksia. Näitä olivat vuonna 2019 mm. Etelä-Savon liikunta ry:n kanssa järjestetty Etelä-Savon urheilugaala 25.1., Luovat leijonat kulttuuriyrittäjien sparraustilaisuus, Maakuntapäivä 9.5., Superpesis-ottelu Juvan kunnassa 10.6., Mikkelin kaupungin kanssa 3.7. järjestetty Päämajasymposium -seminaari ja Etelä-Savon valtuuskunnan kesätapaaminen 30.6. ja maakunnan parhaiden palkitsemistilaisuus 24.11. Mikkelissä. Maakuntaliitto palkitsi myös vuonna 2019 yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa jo vuodesta 2011 jaetulla Etelä-Savon parhaat -palkinnolla esimerkillisiä yhteishengen, identiteetin ja imagon kohentajia.

Vuoden 2019 Päämajasymposiumissa Mikkelissä 4. heinäkuuta keskusteltiin ilmastonmuutoksesta globaalina ja paikallisen tason näkökulmista. Tilaisuuteen osallistui sidosryhmien edustajia ja muita kiinnostuneita yhteensä noin 700 henkilöä.

Etelä-Savon valtuuskunnan tapaaminen järjestettiin 30. kesäkuuta Mäntyharjun Salmelassa. Valtuuskunnan jäsenet ovat merkittäviä suomalaisen tieteen, taiteen ja talouden edustajia, joilla on läheinen suhde maakuntaan: he ovat esimerkiksi joko kotoisin Etelä-Savosta, asuneet aiemmin maakunnassa tai heillä on maakunnassa vapaa-ajan asunto.

Valtuuskunnan työ on edistää Etelä-Savon kulttuurillista, tieteellistä ja taloudellista kehitystä, lisätä maakunnan tunnettuutta ja elinvoimaisuutta ja vahvistaa eteläsavolaista identiteettiä. Tapaamisessa valtuuskunnalle kerrottiin maakunnan ajankohtaisista asioista ja edunvalvontatavoitteista, joita valtuuskunnan jäsenet tahoillaan edistävät.

Maakuntaliitto toteuttaa koko henkilöstönsä toimesta tehtäväalueisiinsa liittyvää edunvalvontaa eri vaikuttamiskanavia käyttäen. Keskeiset kannanotot ja lausunnot päättää maakuntahallitus. Maakuntaliitto on aktiivisesti mukana ajamassa maakunnan asia erilaisilla foorumeilla. Maakuntaliitolla on edustaja mm. Parikkalan rajanylityspaikan kehittämisen seurantaryhmässä, Saimaan kanavan neuvottelukunnassa, Viitostie ry:ssä ja Saaristoainneuvottelukunnan sihteeristössä.

Maakuntaliitto toimii hyvässä vuorovaikutuksessa maakunnan kuntien, elinkeinoelämän, median ja järjestökentän sekä muiden alueen toimijoiden kanssa. Kuntien kanssa yhtenä tärkeänä yhteistyöfoorumina toimii kunnallisasiain työryhmä. Sen jäsenenä ovat maakunnan kunnan- ja kaupunginjohtajat, sote-kuntayhtymien johtajat, maakuntahallituksen puheenjohtajat sekä maakuntaliitosta maakuntajohtaja, aluekehitysjohtaja, aluesuunnittelujohtaja sekä hallinto- ja kehittämisjohtaja.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen

Taulukko 16: Maakuntaliiton käyttötalouden toteutuminen 2019.

	TA 2019	TP 2019	Poikkeama
<i>Käyttötalouden kokonaismenot ja tulot</i>	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Luottamushenkilöhallinto			
110 Valtuusto ja hallitus			
Toimintatulot	2 450	2 458	8
Toimintamenot	-564	-473	91
	1 886	1 985	99
130 Tarkastustoimi			
Toimintatulot			
Toimintamenot	-16	-16	0
	-16	-16	0
140 Osallisuustoiminta			
Toimintatulot			
Toimintamenot		-4	-4
		-4	-4
Luottamushenkilöhallinto yht.			
Toimintatuotot	2 450	2 458	8
Toimintakulut	-580	-493	87
	1 870	1 965	95
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu			
210 Hallinto- ja kehittämissyksikkö			
Toimintatulot	32	43	11
Toimintamenot	-775	-680	95
	-743	-637	106
240 Aluesuunnitteluysikkö			
Toimintatulot		0	0
Toimintamenot	-374	-349	25
	-374	-349	25
250 Aluekehitysyksikkö			
Toimintatulot		2	2
Toimintamenot	-586	-557	29
	-586	-555	31
260 Maakuntajohtajan esikunta			
Toimintatulot			
Toimintamenot	-130	-98	32
	-130	-98	32
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu yht.			
Toimintatuotot	32	45	13
Toimintakulut	-1 866	-1 684	182
	-1 834	-1 639	194
Hankkeet			
Toimintatuotot	488	1 833	1 344
Toimintakulut	-649	-2 065	-1 416
Netto = sitovuustaso	-161	-232	-71
Toimintatuotot yhteensä	2 970	4 335	1 365
Toimintakulut yhteensä	-3 095	-4 242	-1 147
* Erotus	-125	93	218

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Taulukko 11. Maakuntaliiton tuloslaskelmaosan toteutuminen 2019.

<i>hankkeet nettoperusteisina</i>	TA 2019 €	TA muutos €	TP 2019 €	Poikkeama €
Toimintatulot/käyttötalouden tuloarvio	2 481 600		2 502 435	20 835
Toimintamenot/ käyttötalouden määräraha	-2 606 300		-2 409 066	197 234
Toimintakate	-124 700		93 369	218 069
Rahoitustulot ja -menot				
Rahoitustulot			17 217	17 217
Rahoitusmenot	-300		-67	233
Vuosikate	-125 000		110 519	235 519
Poistot				
Satunnaiset tulot ja menot				
Tilikauden tulos	-125 000		110 519	235 519

Etelä-Savon maakuntaliiton hallintosäännön 7 § mukaan hankkeiden osalta määräraha ja tuloarvio otetaan maakuntavaltuuston hyväksymään talousarvioon nettomääräisenä. Talousarvio sitoo maakuntahallitusta toimintatulojen ja menojen sekä rahoitustulojen ja -menojen tasolla.

OSA 3: TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 639 826,55	2 639 389,28
Tuet ja avustukset	1 695 417,62	2 973 380,60
Muut toimintatuotot		462,45
Toimintatuotot yht.	4 335 244,17	5 613 232,33
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 733 553,98	-1 777 858,79
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-364 073,00	-372 602,60
Muut henkilösivukulut	-25 943,09	-407 569,36
Palvelujen ostot	-1 766 806,98	-2 953 783,92
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-82 200,55	-105 747,77
Avustukset		-7 920,18
Muut toimintakulut	-269 297,69	-218 398,55
Toimintakulut yht.	-4 241 875,29	-5 471 278,57
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	93 368,88	141 953,76
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	57,69	39,36
Muut rahoitustuotot	17 159,05	14 131,34
Korkokulut	-44,59	-94,42
Muut rahoituskulut	-22,50	-15,00
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	17 149,65	14 061,28
VUOSIKATE	110 518,53	156 015,04
TILIKAUDEN TULOS	110 518,53	156 015,04
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	110 518,53	156 015,04

Rahoituslaskelma

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	110 518,53	156 015,04
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-60 040,00	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	50 478,53	156 015,04
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	1 063 224,40	-934 312,09
Korottomien velkojen muutos	-910 281,13	822 289,24
Rahoituksen rahavirta	152 943,27	-112 022,85
Rahavarojen muutos	203 421,80	43 992,19
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 079 999,14	876 577,34
Rahavarat 1.1.	876 577,34	832 585,15
	203 421,80	43 992,19

Tase

	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	70 824,74	10 784,74
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	4 436 519,57	7 558 558,02
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
3. Muut saamiset	376 319,49	1 348 882,05
4. Siirtosaamiset	24 459,58	115 121,42
Lyhytaikaiset saamiset	400 779,07	1 464 003,47
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 079 999,14	876 577,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 988 122,52	9 909 923,57
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma		
	87 909,27	87 909,27
III Muut omat rahastot		
IV Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	707 194,41	551 179,37
V Tilikauden yli/alijäämä	110 518,53	156 015,04
C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Muut pakolliset varaukset		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	4 436 519,57	7 558 558,02
E VIERAS PÄÄOMA		
II Lyhytaikainen		
6. Ostovelat	93 222,00	1 008 614,99
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	46 841,18	49 040,96
8. Siirtovelat	505 917,56	498 605,92
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 988 122,52	9 909 923,57

OSA 4: TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 1

Sijoitusten arvostus:

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus:

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Liitetieto 4

Maakunta- ja soteuudistuksen esivalmisteluvaiheen koordinaatio ja johtaminen oli maakuntaliittojen vastuulla. Valtio rahoitti uudistusta osoittamalla rahoitusta maakuntien liitoille. Vuosien 2018 ja 2019 väliseen vertailuun vaikuttaa uudistuksen valmistelun päätyminen keväällä vuonna 2019.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

	2019	2018
Toimintatuotot tehtäväalueittain		
Luottamushenkilöhallinto	2 457 750,00	2 427 012,31
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	44 685,11	44 116,52
Hankkeet	1 832 809,06	3 142 103,50
Toimintatuotot yhteensä	4 335 244,17	5 613 232,33

Toimintakulut tehtäväalueittain

Luottamushenkilöhallinto	-492 941,81	-495 595,19
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	-1 683 992,43	-1 602 048,61
Hankkeet	-2 064 941,05	-3 373 634,77
Toimintakulut yhteensä	-4 241 875,29	-5 471 278,57

Liitetieto 9

Palvelujen ostot

Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
Muiden palvelujen ostot	-1 766 869,98	-2 953 783,92
Palvelujen ostot yhteensä	-1 766 869,98	-2 953 783,92

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaiset poistot

Maakuntavaltuusto 15.11.1996 § 21

Hyödykeryhmä	poistoaika	poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
* Aineettomat oikeudet	5 v	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
*atk-laitteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
*muut laitteet ja kalusteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

Maakuntavaltuusto on 10.11.2008 § 19 hyväksynyt käyttöomaisuuden pienhankintarajaksi 15 000 euroa.

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 2019 2018

Liitetieto 19

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	10 784,74	10 784,74
Lisäykset	60 040,00	
Hankintameno 31.12.	70 824,74	10 784,74
Kirjanpitoarvo 31.12.	70 824,74	10 784,74

Valtion toimeksiantojen varat

Maakunnan kehittämisraha ja AIKO-raha	97 346,52	525 312,52
Euroopan aluekehitysrahasto 2014-2020	2 802 951,50	3 763 962,54
Maakunta- ja soteuudistus / avustus	1 536 221,55	3 269 282,96
Valtion toimeksiantojen varat yhteensä	4 436 519,57	7 558 558,02

Liitetieto 24

Saamiset

Lyhytaikaiset		
Saamiset valtiolta, ALV	32 354,21	200 011,98
Tulojäämät		
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	7 694,46	6 873,41
Maakunnan kehittämisraha ja AIKO-raha	11 336,64	26 429,58
EU-tuet ja avustukset	266 982,11	179 792,43
VM, valtiontuki/maakuntauudistus	49 050,33	892 348,81
Muut projektien saamiset	5 048,93	13 100,24
Muut saamiset	3 852,81	30 325,60
Menoennakot	24 459,58	115 121,42
Saamiset yhteensä	400 779,07	1 464 003,47

Liitetieto 23

Saamiset jäsenkunnilta ja jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä (sisältyvät yllä lueteltuihin saamisiin)

Lyhytaikaiset

Jäsenkunnilta

Muut saamiset, tulojäämät	0,00	17 150,08
Siirtosaamiset, ennakkomennot	0,00	0,00
Jäsenkunnilta yhteensä	0,00	17 150,08

Jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä

Muut saamiset, tulojäämät	0,00	11 746,11
Jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä yht.	0,00	11 746,11

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 2019 2018

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely

Peruspääoma 1.1.	87 909,27	87 909,27
Peruspääoma 31.12.	87 909,27	87 909,27
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	707 194,41	551 179,37
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	707 194,41	551 179,37
Tilikauden yli/alijäämä	110 518,53	156 015,04
Oma pääoma yhteensä	905 622,21	795 103,68

Peruspääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken

Eri liite nro 1

Liitetieto 30

Velat jäsenkunnille ja jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille

Lyhytaikaiset

Jäsenkunnille

Siirtovelat	20 757,48	4 612,00
Muut siirtovelat		3 202,47
Ostovelat	290,00	18 168,88
Jäsenkunnille yhteensä	21 047,48	25 983,35

Jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille

Siirtovelat	0,00	2 010,50
Muut siirtovelat	0,00	39 480,74
Ostovelat	10 734,99	854 412,93
Jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille yht.	10 734,99	895 904,17

Liitetieto 33

Siirtovelat

Lyhytaikaiset

Lomapalkkavelka sivukuluineen	311 670,46	304 310,26
Muut palkkajaksotukset (kertakorv.1/2019)		14 836,68
Henkilösivukulut	39 823,11	39 246,42
Saadut ennakot	154 423,99	96 179,08
Muut menojäämät		44 033,48
Siirtovelat yhteensä	505 917,56	498 605,92

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

<u>Liitetieto 38</u>	2019	2018
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	18 265,00	17 987,00
Myöhemmin maksettavat	200,00	1 788,00
Leasingvastuut yhteensä	18 465,00	19 775,00
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	71 598,00	69 384,00
Myöhemmin maksettavat	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	71 598,00	69 384,00

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

<u>Liitetieto 42</u>	31.12.2019	31.12.2018
Henkilöstön lukumäärä		
Luottamushenkilöhallinto	1	1
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	19	17
Hankkeet	12	16
Henkilöstö yhteensä	32	34
joista virka-, työ- tai perhevapaalla	1	1
joista määräaikaisia	7	9

Liitetieto 44

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut	2019	2018
Keskusta, Etelä-Savon piiri	1 771,40	1 821,55
Keskusta, Itä-Savon piiri	1 586,00	1 496,75
Kaakkois-Suomen Kokoomus ry	1 383,80	1 509,60
Kaakkois-Suomen Sosialidemokraatit ry	2 374,05	2 621,40
Perussuomalaiset, Etelä-Savon piiri	255,02	267,76
Kaakkois-Suomen Vasemmistoliitto	42,50	34,00
Kaakkois-Suomen Vihreät ry	384,20	448,80
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	7 796,97	8 199,86

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot	2019	2018
Oy Auditor Ab / BDO Auditor oy		
Lakisääteinen tilintarkastus	3 764,00	2 736,50
Hanketarkastukset	3 012,70	1 040,00
Muut palkkiot		
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	6 776,70	3 776,50

Mikkeli 30.1.2020

Jutta Kiiskinen

Taseen liitetiedot 2019 / liite 1

OSUDET PERUSPÄÄOMAAN 31.12.2019

Kunta	Veroäyrit -94 1000 kpl	Osuus perus- pääomaan €	Osuus %
Enonkoski	92 483	959,24	1,0912
Heinävesi	240 837	2 497,98	2,8415
Hirvensalmi	114 616	1 188,81	1,3523
Joroinen	287 012	2 976,91	3,3863
Juva	375 888	3 898,74	4,4350
Kangasniemi	301 383	3 125,97	3,5559
Mikkeli	2 800 776	29 049,85	33,0453
Mäntyharju	363 473	3 769,97	4,2885
Pertunmaa	97 544	1 011,73	1,1509
Pieksämäki	1 169 118	12 126,18	13,7940
Puumala	154 044	1 597,76	1,8175
Rantasalmi	209 377	2 171,67	2,4704
Savonlinna	2 095 441	21 734,07	24,7233
Sulkava	173 582	1 800,41	2,0480
YHTEENSÄ	8 475 574	87 909,27	100,00

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Mikkelissä 17.2.2020

Maakuntahallitus

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

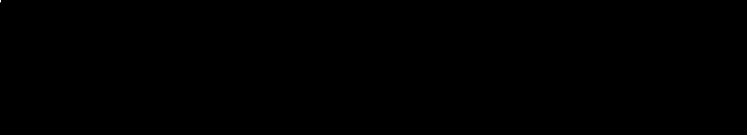
[Redacted signature area]

[Redacted signature area]

Tilinpäätösmerkintä

Tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Mikkelissä 3/3 2020

BDO Audiator Oy
Aki Rusanen JHT,HT

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo kirjanpitokirjoista

1. Kassakirja	Sidottuna paperilla
2. Päiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
3. Pääkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
4. Tasekirja	Sidottuna paperilla
5. Ostolaskujen toimittajaluettelo	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
6. Ostolaskupäiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
7. Palkkakortit	Paperilla
8. Matkalaskupäiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
9. Varmentavat asiakirjat	Sidottuna paperilla

Luettelo tositelajeista

Laji nro

10	Kassatositteet	000001 – 000516
15	Käteiskassa	015001 – 015012
20	Ostolaskujen maksut	020001 – 020153
33	Sähköiset ostolaskut	033001 – 034264
50	Palkat	050001 – 050016
60	Maakunnan kehittämisraha ja AIKO	060001 – 060014
70	EU/Rak.rah.2014-2020	070001 – 070093
80	Matkalaskut M2	080001 – 080024
99	Muistiotositteet	990001 - 990123

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO